

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Факультет економіки та менеджменту

(повна назва факультету)

Кафедра менеджменту та адміністрування

(повна назва кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня
бакалавр

(назва освітнього ступеня)

на тему: Дослідження організації роботи публічної установи із

застосуванням інструментів стратегічного управління, на прикладі
«Управління

сім'ї молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради».

Виконала студентка _____⁴ курсу, групи _____^{БАз41}
спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування

(шифр і назва спеціальності)

_____
(підпис) Чорна Х.О.
(прізвище та ініціали)

Керівник _____
(підпис) Твердохліб О.С.
(прізвище та ініціали)

Нормоконтроль _____
(підпис) Мосій О. Б.
(прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри _____
(підпис) Сороківська О. А.
(прізвище та ініціали)

Рецензент _____
(підпис) Островська Г.Й.
(прізвище та ініціали)

Тернопіль
2024

АНОТАЦІЯ

Дослідження організації роботи публічної установи із застосуванням інструментів стратегічного управління, на прикладі Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради

Кваліфікаційна робота бакалавра: 67 сторінок, 10 рисунків, 16 таблиць, 2 додатки, 34 літературних джерела.

Предмет дослідження – теоретико-прикладні аспекти організації роботи Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради із застосуванням інструментів стратегічного управління.

Об'єкт дослідження – процес організації роботи стратегічного управління Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради.

Метою роботи є обґрунтування теоретико-прикладних засад організації роботи публічної установи в контексті стратегічного управління.

Методи дослідження – абстрактно-логічний; аналізу і синтезу; логічний; системного аналізу функцій державного управління; економіко-статичний, табличний.

Розроблено пропозиції щодо організації роботи публічної установи із застосуванням інструментів стратегічного управління Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей ТМР, а саме обґрунтовано реалізацію проєктної програми «Молодь Тернопілля» на 2024-2025 рр., а також запропоновано створення комунального підприємства «Смак+».

Результати впроваджено у діяльність Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради.

Ключові слова: публічне управління, публічна установа, організація роботи публічної установи, стратегічного управління, завдання публічного управління, стратегічне управління публічних установ.

SUMMARY

Research on the organization of work at public institution using strategic management tools, on the example of Department the Family, Youth Policy and Child Protection of Ternopil City Council

Bachelor's thesis contains of 67 pages, 10 pictures, 16 tables, 2 appendices, 34 references.

The Subject of Investigation is the theoretical and practical aspects of organizing the work of Department of Family, Youth Policy and Child Protection the Ternopil City Council with the use of strategic management tools.

The Object of Investigation is the process of organizing the work of strategic management Department of Family, Youth Policy and Child Protection of the Ternopil City Council.

The Aim of the Work is to substantiate the theoretical and applied principles of organizing the work a public institution in the context of strategic management.

The Methods of Investigation are abstract and logical; analysis and synthesis; logical; system analysis of public administration functions; economic-static, tabular.

The proposals for organizing the work of a public institution using strategic management tools of Department of Family, Youth Policy and Child Protection the TMR were developed, namely the implementation of the «Youth of Ternopil» project for 2024-2025 was substantiated, as well as the creation of the communal enterprise «Smak+» was proposed.

The results were implemented in the activities of the Department of Family, Youth Policy and Child Protection of Ternopil City Council.

Key words: public administration, public institution, organization of work at public institution, strategic management, task of public administration, strategic management of public institutions.

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ПУБЛІЧНОЇ УСТАНОВИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ: СТРАТЕГІЧНИЙ ПІДХІД	11
1.1 Основні особливості публічного управління в контексті сучасних викликів	11
1.2 Процес регулювання діяльності органів державної влади в Україні	15
1.3 Інструменти стратегічного управління публічних установ: проєктний підхід	19
РОЗДІЛ 2 ДОСЛІДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ УПРАВЛІННЯ СІМ'Ї, МОЛОДІЙЖНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ЗАХИСТУ ДІТЕЙ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ РАДИ	25
2.1 Загальна характеристика функціонування Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради	25
2.2 Комплексна оцінка організації роботи досліджуваної публічної установи	28
РОЗДІЛ 3 ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ПУБЛІЧНОЇ УСТАНОВИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	39
3.1 Організація виконання міської цільової програми Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей ТМР	39
3.2 Впровадження діяльності КП «Смак+» як інструмент стратегічного управління досліджуваної публічної установи	48
РОЗДІЛ 4 БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ, ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ	55
4.1 Розвиток системи цивільного захисту публічних установи в умовах воєнного часу	55
4.2 Забезпечення проведення ідентифікації потенційно небезпечних об'єктів	57

ВИСНОВКИ	61
БІБЛІОГРАФІЯ	64
ДОДАТКИ	68

ВСТУП

Актуальність теми полягає в тому, що в сучасних умовах прагнення українського суспільства до прогресивних перетворень на засадах європейських цінностей зумовлює передусім потребу в масштабному, своєчасному та швидкому оновленні ефективності системи публічного управління у межах цілеспрямованого здійснення державно-управлінських реформ. Відтак реформування системи управлінської діяльності суб'єктів публічної сфери на сьогодні є одним із пріоритетних завдань, оскільки саме їх діяльність забезпечує створення загальних умов для розвитку бізнесу та підприємницької ініціативи. Як показує світова практика, фундаментальним механізмом оптимізації діяльності органів державної влади є стратегічне управління, яке передбачає розроблення та запровадження новітньої технології оптимізації їх функціонування та сприятиме формуванню позитивних тенденцій інноваційного розвитку усієї системи публічного управління в Україні.

На сьогодні питання дослідження організації роботи публічної установи в контексті стратегічного управління є одним з найменш досліджених предметних сфер у науці державного управління. Дану проблематику досліджували такі вчені: В. Букаменко, Р. Бориченко, А. Касяч, А. Романюк, В. Травун та інші.

На сьогодні динамічний розвиток сучасного світу вимагає від органів державної влади ефективної та мобільної діяльності, яка б мала стратегічну спрямованість та гарантувала сталість у реалізації їх функціональних повноважень. Досвід адміністративних реформ у провідних країнах Європи та США свідчить про посилення уваги до впровадження стратегічного управління в діяльність органів публічної установи як важливого компонента процесу впровадження реформ.

Актуальність організації роботи стратегічного управління публічних установ в умовах війни, недосконало сформований рівень теоретичної та методичної компонент – визначили вибір теми дослідження.

Метою кваліфікаційної роботи бакалавра є обґрунтування теоретико-прикладних засад організації роботи публічної установи в контексті стратегічного управління.

Для реалізації поставленої мети в вирішувалися наступні **завдання**:

- обґрунтовано основні особливості публічного управління;
- визначено інструментарій стратегічного управління публічних установ;
- проведено характеристику функціонування Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради;
- проаналізовано організацію роботи досліджуваної публічної установи;
- запропоновано практичний базис щодо удосконалення організації роботи публічної установи в контексті стратегічного управління.

Об'єктом даного дослідження – Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради.

Предметом даних наукових досліджень є теоретико-прикладні аспекти організації роботи Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради із застосуванням інструментів стратегічного управління.

Метою роботи є обґрунтування теоретико-прикладних засад організації роботи публічної установи в контексті стратегічного управління.

Методика наукових досліджень. Кваліфікаційну роботу бакалавра виконано на основі теоретичних та інформаційних основ, які включають нормативно-правове забезпечення; наукові дослідження з проблематики менеджменту; статистична та бухгалтерська звітність; інформація періодичних видань; ресурси Internet.

Джерела наукових досліджень. У даній роботі використовувалась інформація з періодичних наукових видань, монографічної літератури, відповідні норми законодавства, а також статистичні джерела відповідно до тематики дослідження.

Методи дослідження. В роботі використано такі методи: абстрактно-логічний; аналізу і синтезу; логічний; системного аналізу функцій державного управління; економіко-статичний.

Новизна наукових результатів. У кваліфікаційній роботі бакалавра обґрунтовано теоретичні аспекти організації роботи публічної установи та запропоновано рекомендації щодо застосування стратегічного інструментарію Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради.

Практичною основою до одержаних результатів є основним аспектом щодо удосконалення організації роботи Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради, а саме обґрунтовано обґрунтовано реалізацію проєкту «Молодь Тернопілля» на 2024-2025 рр., а також запропоновано створення комунального підприємства «Смак+».

Обсяг та структура кваліфікаційної роботи бакалавра. Кваліфікаційна робота бакалавра формується зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи – 65 сторінок, 10 рисунків, 16 таблиць, 2 додатки, 34 літературних джерела.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ПУБЛІЧНОЇ УСТАНОВИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ: СТРАТЕГІЧНИЙ ПІДХІД

1.1 Основні особливості публічного управління в контексті сучасних викликів

Основними тенденціями до зміни концепцій державного управління є розробки теорій управління з позиції так званого «прориву», тобто стрімкого просування управлінської системи до власного відновлення і відновлення зони управління з метою подолання кризових і стагнаційних процесів, забезпечення лідерства країни. До найбільш відомих концепцій публічного управління належать: веберівська модель раціональної бюрократії, системна модель управління, що базується на чітких організаційно-структурних побудовах і функціонуванні держави: концепція децентралізації і соціальної саморегуляції, у тому числі й на основі мереж; трисекторного партнерства; лібералізації держави і розпорошення влади; концепція «Good Governance» (демократичного врядування), «Public Management», (публічного управління), що базується на цінностях, максимальній відкритості, процедурах комунікації і балансі інтересів; «New Public Management» (нового публічного управління), що ґрунтується на впровадженні в публічне управління методів менеджменту, управлінців-менеджерів та націлене на досягнення ефективності й результативності прийняття управлінських рішень; електронного урядування.

У сучасному публічному управлінні простежується перехід від ідеології адміністративного управління до складної єдності ідеологій організаційно-адміністративного, інформаційно-аналітичного, соціальносервісного і публічно-комунікативного управління. Активно відбувається пошук не тільки прикладних теорій публічного управління, а й загальної парадигми публічного управління, що слугуватиме ідейно-філософською базою сучасного управління. Звичайно запозичення зарубіжного досвіду та запровадження певних

державноуправлінських аспектів у практику вітчизняного публічного управління можливе лише при ґрунтовному вивченні національних особливостей розвитку системи публічного управління та виявленні відповідності його розвитку досягненням світової державно-управлінської науки і практики (рис. 1.1) [8, с. 13].

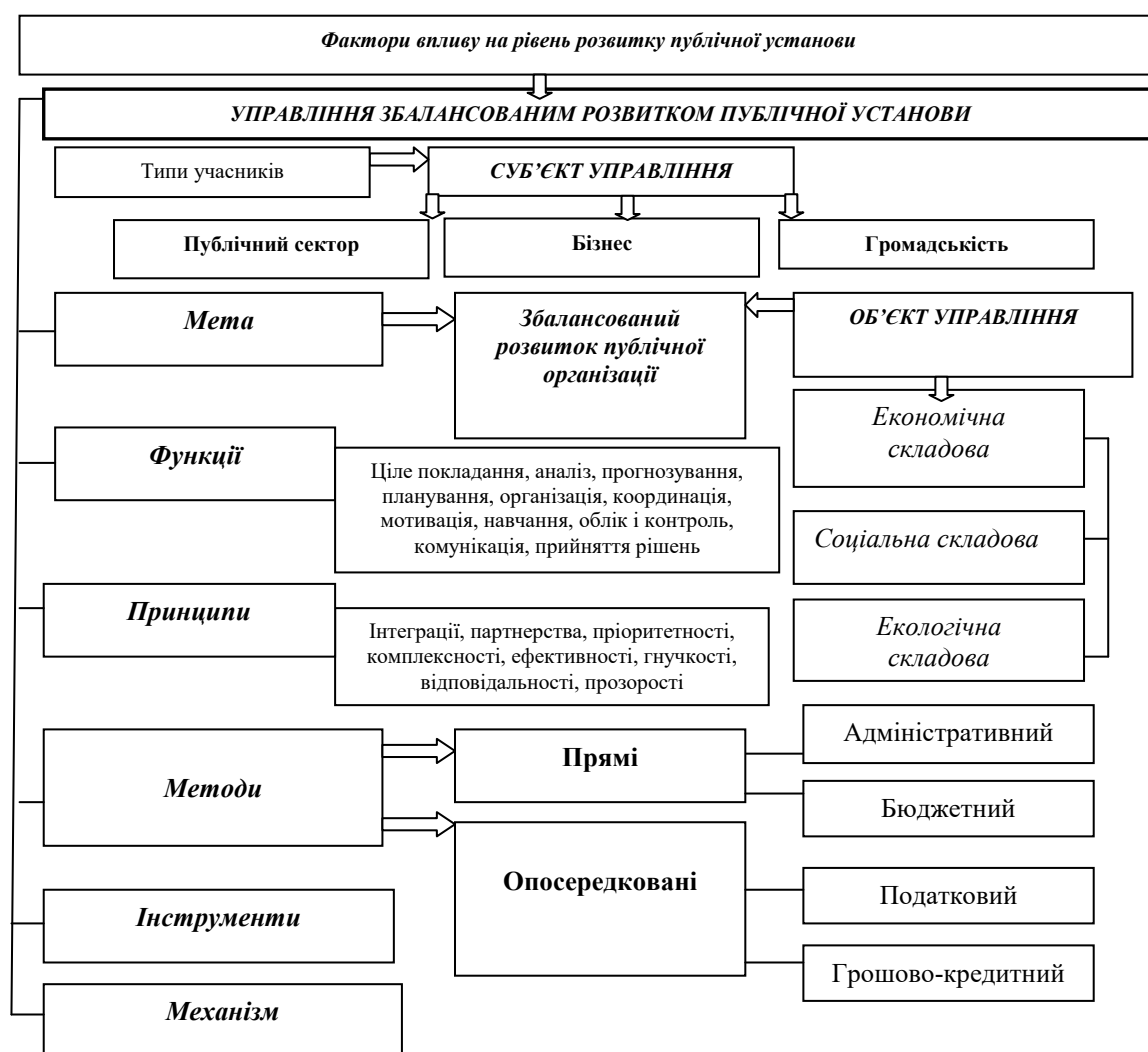

Рисунок 1.1 – Система організації роботи публічної установи [23, с. 34]

В новітніх процесах трансформації публічного управління чітко простежується тенденція до європеїзації публічного управління, що забезпечується впровадженням: європейських законів, норм і стандартів державного управління та місцевого самоврядування; максимальної, аргументованої децентралізації та дерегуляції державного управління;

антикорупційних технологій і практик; європейського досвіду «належного», «доброго врядування», польського досвіду реформування місцевого самоврядування; принципово нової системи підготовки державно-управлінських кадрів, яка базується на концепції людського капіталу, практико-орієнтованому навчанні, лідерстві та командній роботі, чітко визначених професійних компетенціях, патріотизмі та моралі суспільного блага. Така модель відкриває цілий спектр напрямів побудови результативного та ефективного муніципального менеджменту. І багато чого можна вже запозичити із передового міжнародного та й вітчизняного досвіду.

На нашу думку, прослідковуються позитивні тенденції в процесах поетапного вдосконалення моделі публічної адміністрації; формування ефективної організації та діяльності органів виконавчої влади на центральному, регіональному та місцевому рівнях; реформування місцевого самоврядування та створення самодостатніх територіальних громад, що здатні ефективно вирішувати питання місцевого значення; процеси перерозподілу й розмежувань компетенцій та повноважень органів публічної влади; реформування територіальної організації влади на принципах економічної доцільності та соціальної необхідності; процеси реформування та модернізації державної служби та служби в органах місцевого самоврядування для створення високопрофесійної та політично нейтральної публічної служби на основі запровадження нової ідеології функціонування органів публічної влади як діяльності, основною метою якої виступає забезпечення реалізації прав і свобод громадян, надання якісних адміністративних послуг, забезпечення гласності, транспарентності, відкритості в діяльності органів та інституцій публічної адміністрації [6]; інтенсифікація процесів запобігання та протидії корупції завдяки створенню відповідних антикорупційних органів; використання сучасних інформаційних технологій в системі публічного управління; впровадження електронного врядування в діяльності органів публічної влади.

У рамках трансформації системи публічного управління відзначається позитивна тенденція щодо ефективних процесів децентралізації влади та

утворення нового формату балансу відносин між центральними органами управління держави та новоутвореними органами територіального управління. Адже, розглядаючи децентралізацію публічної влади як процес перерозподілу владних повноважень та обсягів компетенції між центральним та місцевими рівнями організації публічної влади зі зміщенням акценту виконання на місцях, зазначимо, що саме місцеве самоврядування, будучи рівнем публічної влади, найбільш наближеним до громадянина та найкраще обізнаним із повсякденними проблемами життєдіяльності мешканців територіальних об'єднань, може забезпечити населення широким спектром публічних послуг. Децентралізація є одним із важливих напрямів розвитку публічного управління в Україні, адже йдеться про передачу владних повноважень із центру до органів місцевого самоврядування, визначення механізму взаємодії між ними, що дозволяє краще вирішувати питання місцевого значення на рівні територіальної громади її представницькими органами. Водночас децентралізація не повинна перетворюватися на деконцентрацію влади, тобто перерозподіл повноважень в межах вертикалі виконавчої влади, її передання до місцевих органів виконавчої влади. Натомість децентралізація влади – це передача прав прийняття рішень між центральними органами влади і місцевим самоврядуванням. Саме на місцях органи влади повинні, дбаючи про інтереси відповідних територіальних громад, ефективно вирішувати питання місцевого характеру [4].

Отже, необхідність змін вітчизняної системи публічного управління, що зумовлені викликами часу та глобалізаційними змінами сучасного інформаційного суспільства, повинні ґрунтуватися не лише на фіксації нових управлінських віянь, а й на комплексному врахуванні досвіду функціонування системи публічного управління та здобутків зарубіжних держав. Так, подальші шляхи вдосконалення системи публічного управління в Україні повинні відбуватись на основі поетапних процесів завершення адміністративної та адміністративно-територіальної реформ, впровадження електронного врядування в діяльність органів публічної адміністрації, подальше завершення конституційної реформи у частині децентралізації влади, що передбачає

передачу реальних повноважень органам місцевого самоврядування, реформування системи публічного управління на основі комплексного врахування досвіду функціонування систем публічного управління в зарубіжних країнах, застосуванні новітніх концепцій й управлінських напрямів, врахуванні цивілізаційних тенденцій розвитку суспільства.

1.2 Процес регулювання діяльності органів державної влади в Україні

В сучасних умовах децентралізації влади, наближення до європейських принципів державного управління трансформуються цілі і завдання публічного управління, реалізуються основні функції органів державної влади, детермінуються стратегії розвитку Української держави. Становлення і розвиток системи органів державної влади в умовах реформ потребує теоретико-практичного обґрунтування напрямів державотворення, нормативного визначення функцій, структури, повноважень органів влади, закріплення алгоритму регулювання діяльності органів влади.

Децентралізація влади визначила необхідність формування принципово нових форм і засобів регулювання діяльності органів державної влади, що базуються на імперативі європейських цінностей. З таких позицій варто визначити особливості сучасного процесу децентралізації, закономірності, моделі та тенденції розвитку публічного управління, проаналізувати стан організаційного забезпечення формування інноваційних механізмів регулювання діяльності органів державної влади на центральному та регіональному рівнях, імплементувати зарубіжний досвід регулювання, і з позицій системного аналізу запропонувати напрями удосконалення системи публічного управління в Україні в умовах децентралізації [7, с. 55].

Стратегічні напрями сучасного наукового дослідження процесу регулювання діяльності органів влади у контексті модернізації публічного управління має включати такі складові:

по-перше, загально-теоретичне дослідження процесу регулювання;

по-друге, дослідження напрямів і принципів державної політики у певній сфері публічного управління, що передбачає аналіз інтегрованих механізмів державного управління на основі поєднання принципів і форм територіального, галузевого та міжгалузевого регулювання;

по-третє, дослідження формально визначених механізмів державного регулювання розвитку країни, регіону, галузі, програм та механізмів їх реалізації;

по-четверте, комплексний аналіз функціонування підсистем та структури публічного управління;

по-п'яте, дослідження цільових, організаційних, ресурсних та інших складових процесу регулювання;

по-шосте, формування умов регулювання діяльності органів влади на центральному, регіональному та локальному рівнях відповідно до принципів багаторівневого управління;

по-сьоме, аналіз інституціональних економічних, правових, соціальних, історичних основ функціонування системи публічного управління [17, с. 35].

Власне, регулювання діяльності органів влади базується на внутрішній структурній єдності інституціональних, організаційно-правових та адміністративних засобів, форм та методів управлінської діяльності в системі публічного управління, раціональне поєднання яких дозволяє змінити звичайне регламентування поведінки об'єктів і суб'єктів управління на регулюючий вплив суб'єкта щодо суспільних відносин.

Саме тому на сучасному етапі трансформації системи публічного управління важливо забезпечити реалізацію таких завдань сформованих на наступному рис. 1.2.

У контексті формування основ теоретико-практичного забезпечення розвитку публічного управління в Україні слід конкретизувати політико-правовий зміст принципу поділу державної влади в умовах децентралізації влади на таких засадах:

Рисунок 1.2 – Завдання публічного управління в сучасних умовах [7]

1) визначення основних функціональних видів діяльності держави – законотворення, правозастосування і правосуддя, та організаційно-правове закріплення на цій основі загальних механізмів регулювання;

2) характеристика організаційного устрою держави як сукупності законодавчих, виконавчих і судових органів з відповідною компетенцією (сукупністю державно-владних повноважень) й відповідно, нормативне визначення спеціальних механізмів регулювання;

3) визначення двох складових в системі публічної влади (конституційна модель «органи державної влади – органи місцевого самоврядування») та закріплення практики функціонування інтегрованих механізмів регулювання;

4) з урахуванням сутності понять «конституційний орган державної влади», «державний правоохоронний орган» – здійснення нормативно-правового закріплення особливих механізмів регулювання [10, с. 33].

Разом з тим, у процесі децентралізації конституювався новий тип механізмів регулювання – квазірегулювання, відповідно до якого власне процес регулювання може характеризуватися як дублюванням управлінських функцій з боку органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування, так і відсутністю регулюючого впливу з боку суб'єктів управління.

Водночас, у контексті реалізації положень Стратегії сталого розвитку України слід визначити основні характеристики процесу регулювання органів влади: усталеність, регламентованість засад та принципів регулювання; наступність конституційних норм, що визначають статус суб'єктів регулювання. Саме тому поняття механізмів регулювання слід визначити як комплекс інституціональних, організаційно-правових та адміністративних засобів, форм та методів управління, раціональне поєднання яких на основі системного підходу дозволяє змінити звичайне регламентування поведінки об'єктів і суб'єктів управління на регулюючий вплив.

Головною проблемою наявних механізмів регулювання є несистемність організаційно-правового забезпечення адміністративного реформування, суб'єктна дискретність реформування та асиметричність інституціонального наповнення реформ в умовах децентралізації. Доведено, що інституціональні потреби суб'єктів і об'єктів системи державного управління відзначаються у регулюючому впливі, який характеризується принципами діяльності ОДВ, спеціальними нормативно-правовими актами, внутрішньосистемними особливостями регулювання. Власне, процеси регулювання діяльності органів державної влади властиві лише складним, динамічним системам, іманентним атрибутом яких є внутрішня організація процесу регулювання, здатність до впорядкування системи влади, приведення її у відповідність до об'єктивних закономірностей розвитку суспільних відносин, оптимізації функціонування такої системи під впливом зовнішніх чинників [13, с. 22].

1.3 Інструменти стратегічного управління публічних установ: проєктний підхід

У публічних установах важливе місце посідає стратегічне планування та управління проєктами. Використання технологій проєктного підходу дозволяє підвищити рівень впорядкування робіт з досягнення встановленої мети, зокрема визначити: продукт майбутнього проєкту в його зв'язку із стратегією розвитку території; очікувані витрати, соціально-економічні та інші вигоди (результати) проєкту з урахуванням інтересів зацікавлених сторін; ймовірні ризики, на які слід обов'язково звернути увагу та вчинити заходи щодо їх попередження. При плануванні проєкту слід за рекомендаціями проєктного підходу сформувати ієрархічну структуру робіт проєкту (дерево робіт – WBS); сформувати матрицю відповідальності виконавців; спланувати потрібні ресурси і скласти бюджет проєкту; побудувати календарний графік виконання робіт [13].

Обов'язково слід сформувати команду та призначити керівника проєкту. Все це підвищує ймовірність успіху співробітництва. Логічно передбачити, що у нових умовах мають бути застосовані певній модернізації і підходи до формування стратегій розвитку публічної установи, і відкриваються додаткові можливості урізноманітнити й поглибити арсенал інструментів і технологій проєктного управління. На наш погляд, доцільним є насамперед розмежування проєктів місцевого самоврядування на два класи: інвестиційні (зокрема інфраструктурні) проєкти і соціально-управлінські проєкти (які не вимагають капітального інвестування). За таким підходом більш раціонально адаптуються технології проєктного аналізу та оцінювання суспільної корисності проєктів.

Очевидно, що названі форми співробітництва відкривають широкі можливості застосування проєктного підходу: він може бути повною мірою використаний в реалізації таких форм співробітництва громад як спільні проєкти, утворення спільних інфраструктурних об'єктів, утворення спільного органу управління. Слід відзначити, що для публічних установ відкриваються більш широкі можливості упровадження проєктів нетрадиційних типів, таких як парасолькові проєкти, інституційні проєкти, касетні проєкти, які потребують

подальшого організаційно-управлінського опрацювання та спеціальної інформаційно-комунікативної підтримки їх реалізації.

Такі види проєктів як парасолькові згадуються у публікаціях і вже отримали позитивну практику застосування. Технологічна суть парасолькових проєктів полягає у розробленні й тиражуванні деякої єдиної ідеї (продукту проєкту). У публічному управлінні парасолькові проєкти розробляються на засадах соціальної відповідальності великою бізнес-компанією, яка прагне лояльності стосовно своїх працівників та жителів території її присутності, тиражуються на даних територіях за узгодженням з відповідними органами влади, співфінансуються бізнес-компанією й місцевими бюджетами. Тобто зазначені проєкти розглядаються як інвестиції в людський капітал, стосуються фактичних та потенційних працівників даної бізнес-компанії, що мешкають на територіях присутності компанії. Вони спрямовані на вирішення соціально-економічних проблем, які визнані пріоритетними мешканцями території та експертами з питань місцевого розвитку [13].

Касетні проєкти виокремлюються в окрему групу проєктів: «касетний» – такий, що формується як єдине ціле, але згодом розділяється на окремі складові зі схожими функціями. Технологічна суть касетних проєктів публічного управління також як і парасолькових у бізнесі пов'язана з тиражуванням на різних територіях (у різних територіальних громадах) деякої проєктної ідеї та суспільно-корисних результатів конкретного проєкту, які отримані у процесі його запровадження.

На відміну від парасолькових проєктів ініціатива у цьому випадку має належати відповідному органу влади на території, в структурі управління якого має бути інституціоналізована спеціальна функція, пов'язана з системним підходом до запровадження проєктного інструментарію в стратегічне управління територією. Можливим варіантом такої інституціоналізації може бути створення проєктного офісу в органі управління територією. В іншому випадку аналогічну функцію може виконувати Агенція регіонального розвитку або інші структури з функцією управління реалізацією стратегій розвитку

території. Тиражування передових практик, ідей, проєктів передбачає проінформованість зацікавлених сторін для виявлення відповідної ініціативи (рис. 1.3). Тому проєктний офіс, створений у відповідному органі влади, реалізовуватиме, зокрема, такі функції аналітичного та інформативно-комунікативного забезпечення як: інвентаризація кращих практик, презентованих, зокрема, проєктами-переможцями конкурсів різного рівня, а також зарубіжних; визначення рівня їх типовості й можливостей запровадження на різних територіях області (району); оформлення у типовому варіанті базового касетного проєкту із стандартизованим продуктом проєкту; інформування громад щодо позитивних ефектів даного проєкту та орієнтовного обсягу витрат на його запровадження; визначення можливих централізованих джерел для підтримки фінансування проєкту. Реалізація такої функції здійснюється у ході спеціально організованої систематичної інформаційно-комунікативної роботи або під час різного роду «ярмарок ідей», практика проведення яких має стати регулярною.

Рисунок 1.3 – Характеристика рівнів залучення зацікавлених осіб до стратегічного управління публічних установ [22]

Хороший ефект дає постійна дистанційна комунікація з професійним середовищем фахівців громад з використанням можливостей електронних комунікацій, а саме – спільнот практиків, де визначаються проблеми громад і виявляються їх потреби, презентуються можливості й шляхи розв’язання проблем [22].

За погодженням з громадами, які висловили бажання й мають фінансово-ресурсні можливості щодо впровадження касетного проєкту, проєктним офісом розробляється порядок і графік реалізації проєкту у визначених громадах. Детальну адаптацію касетного проєкту до місцевих умов здійснюють локальні команди управління проєктом (представники громад-учасниць касетного проєкту). Централізована координація упровадження касетного проєкту здійснюється проєктним офісом, який налагоджує регулярний зв’язок з командами управління проєктом на місцях. При цьому можуть бути передбачені консультації локальних проєктних команд авторами-розробниками даного проєкту, консультаційне супроводження ними реалізації окремих етапів проєкту в публічних установах. Зазначеним досягається належне організаційно-управлінське забезпечення типових робіт проєкту та прискорення їх завершення.

Ураховуючи підтверджені практикою вагомі соціально-економічні результати касетних проєктів, їх фінансування може бути поставлено на пріоритетну основу. Зокрема, такі проєкти можуть бути підтримані коштами Державного фонду регіонального розвитку (ДФРР). За умов відповідного уточнення критеріїв відбору проєктів на фінансування ДФРР може бути забезпечено їх першочерговий відбір. Логічним є і першочергова фінансова підтримка касетних проєктів спеціальними фондами, які створюються на обласному або районному рівні для виконання програм розвитку публічних установ [8].

Реалізація ідеології та технології касетних проєктів, базована на тиражуванні відпрацьованого та апробованого практикою продукту проєкту, являє собою «цілеспрямований бенчмаркінг» на території, забезпечує економію

інтелектуальних, часових та фінансових ресурсів, сприятиме більш раціональному використанню передового досвіду запровадження кращих проєктів регіону й розповсюдженню їх для розв’язання спільних проблем на суміжних територіях аналогічних громад. Важливо пам’ятати, що мають бути враховані у стратегії розвитку публічних устанав і за умов доцільності мають реалізовуватися за допомогою проєктів, що включаються до складу стратегії (рис. 1.4).

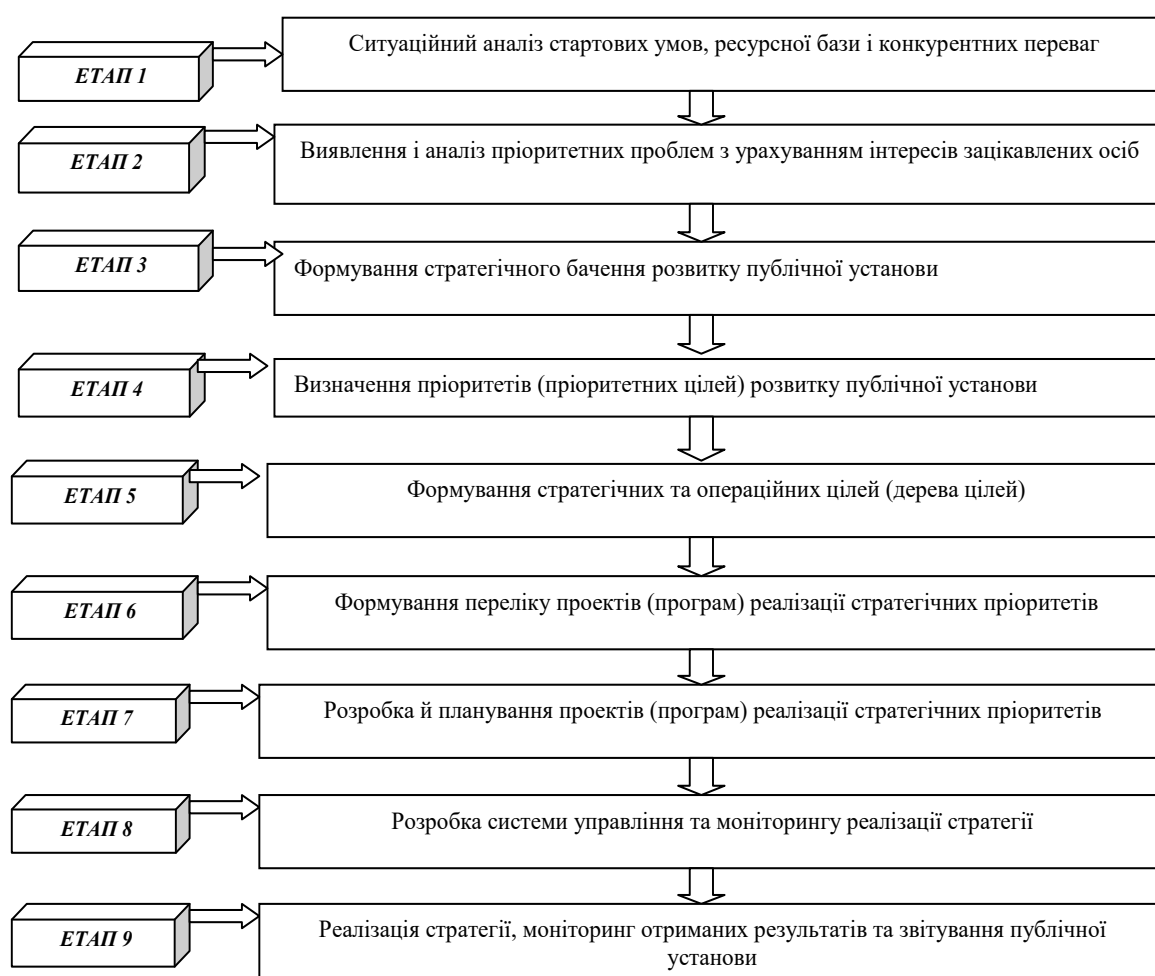

Рисунок 1.4 – Процес реалізації стратегії публічної установи [15]

Для створення спеціальних управлінських структур використовуватися так звані інституційні проєкти [19]. Інституційний проєкт можна ідентифікувати як проєкт, що має на меті інституціоналізацію взаємовідносин декількох учасників спільної постійної або тимчасової діяльності, завдяки якій реалізуються спільні та індивідуальні інтереси учасників, а продуктом такого

проєкту є певна інституція, функціонуюча відповідно до розроблених у ході проєкту й документально оформлених регламентів [23]. Отже, інституційний проєкт – це проєкт, продуктом якого є спільний орган управління й комплект документально оформлених регламентів його функціонування, а також (за необхідністю) – локальних нормативних актів, що базуються на положеннях чинної нормативно-правової бази, зокрема в частині врегулювання договірних відносин. Інституційні проєкти, очевидно, мають належний потенціал «типовості» й можуть тиражуватися за технологіями, схожими з касетними проєктами.

Отже, інтеграція потенціалу нетрадиційних типів проєктів – парасолькових, касетних, інституційних – із засобами системної організації та координації діяльності з цілеспрямованого поширення прогресивних проєктних практик і досягнень, з комунікаційно-інформаційним інструментарієм може підняти на новий рівень роботу з управління розвитком та сприятиме зростанню ефективності використання їх ресурсів. Широке запровадження технологій проєктного підходу ставить на порядок денний аналіз і оцінювання рівня проєктної зрілості органів публічного управління.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ УПРАВЛІННЯ СІМ'Ї, МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ЗАХИСТУ ДІТЕЙ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ РАДИ

2.1 Загальна характеристика функціонування Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради

Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей є структурним підрозділом Тернопільської міської ради. Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей координує діяльність комунальних закладів: «Дитячо-юнацький пластовий центр», «Тернопільський міський центр соціальних служб», комунального підприємства «Тернопільський центр дозвілля та молодіжних ініціатив ім. Довженка». Даним структурним підрозділом розроблені програми – «Діти Героїв Тернопільської міської територіальної громади» на 2023-2025 роки та «Родини Героїв Тернопільської міської територіальної громади» на 2023-2025 роки. Деталізовану загальну інформацію про роботу даного управління представлено у табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Загальна інформація Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради

Повне найменування публічної установи	Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради
1	2
Адреса	46001 м.Тернопіль, бульвар Тараса Шевченка, 1
Начальник управління	Білінська Христина Володимирівна
Головний спеціаліст – юристконсульт	Паславська Ольга Іванівна

Продовження табл. 2.1

1	2
Завідувач сектору бухгалтерського обліку та звітності – головний бухгалтер	Грушицька Олеся Олексіївна
Код ЄДРПОУ	43459222
Дата заснування	20.01.2020
Перебуває на обліку	ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ <u>#37507880</u> Дата взяття на облік: 21.01.2020
Реєстр платників єдиного внеску	ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ <u>#44143637</u> Дата взяття на облік: 21.01.2020 Номер взяття на облік: 10000001716441
Реєстр платників податків	ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ <u>#44143637</u> Дата взяття на облік: 21.01.2020 Номер взяття на облік: 191820013318
E-mail	usmpzd2020@ukr.net , ssnd@i.ua
Контактний телефон	(0352) 52-56-95
Графік роботи та прийому громадян	Понеділок – четвер: 8:00–17:15, п'ятниця: 8:00-16:00 год. Обідня перерва: 13:00–14:00 год.
Основний вид діяльності	Клас 84.12 Регулювання у сферах охорони здоров'я, освіти, культури та інших соціальних сферах, крім обов'язкового соціального страхування
Чисельність працівників	21

На наступному рис. 2.1 нами систематизовано та представлено організаційну структуру Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради.

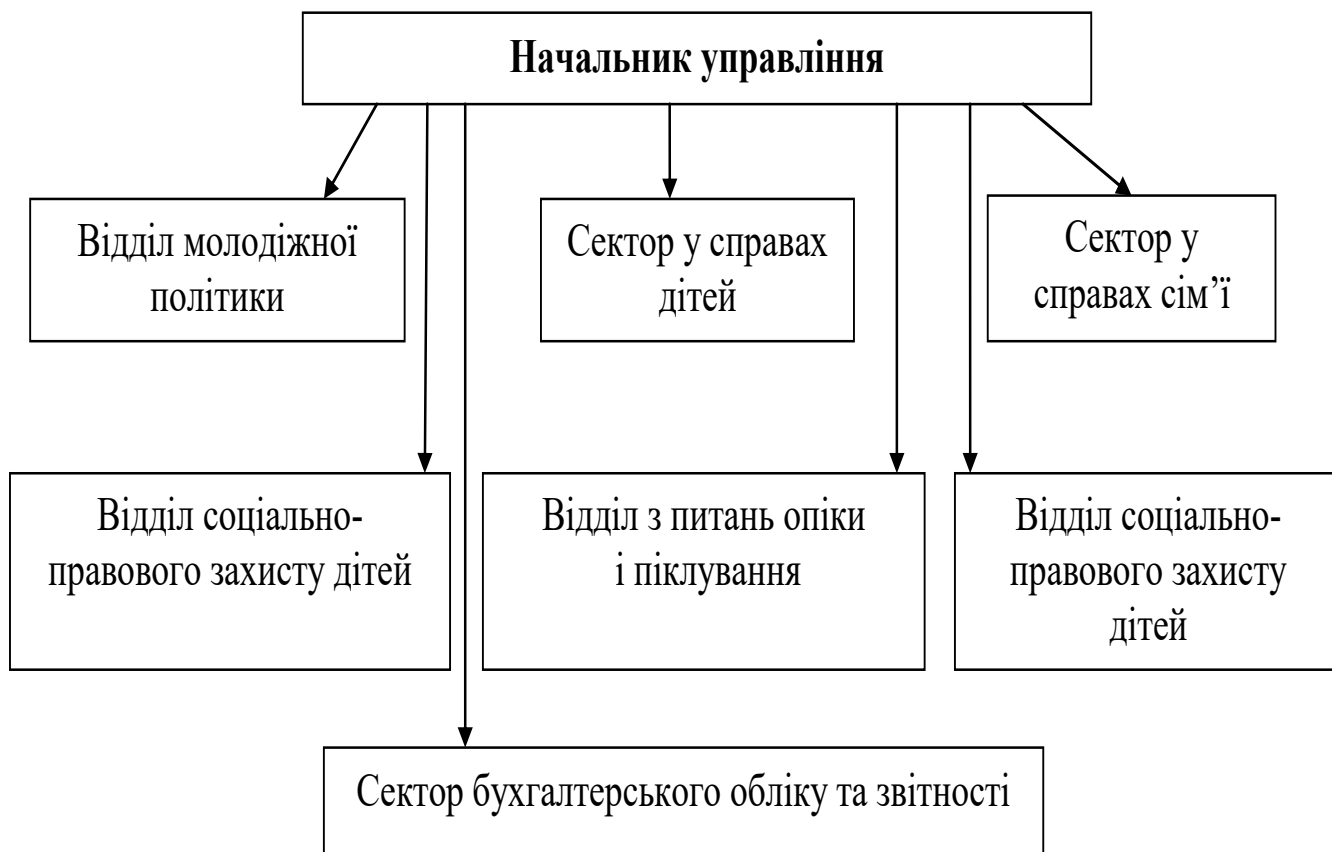

Рисунок 2.1 – Організаційна структура Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради

Слід відзначити, що досліджуваним структурним підрозділом здійснюється робота щодо залучення молоді до активної громадської діяльності, підтримки дитячих і молодіжних громадських організацій, органів студентського самоврядування.

2.2 Комплексна оцінка організації роботи досліджуваної публічної установи

На основі проведених досліджень нами представлено комплексне дослідження фінансово-господарських показників Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей ТМР за 2022-2023 рр. (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 – Фінансово-господарські показники роботи Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей ТМР за 2022-2023 рр.

№ з/п	Показники	2022 р.	2023 р.	Відхилення	
				тис.грн.	%
1.	Дохід, тис. грн.	10766,7	11077,8	5550,3	1,5
2.	Чистий прибуток, тис. грн.	105,9	109,2	480,2	1,4
3.	Активи, тис. грн.	3407,8	3509,4	70,1	3,2
4.	Зобов'язання, тис. грн.	8,3	9,2	43,2	15,0
5.	Чисельність працівників, чол.	21	21	-	-
6.	Фонд оплати праці:				
	– нарахована заробітна плата	3071,3	3879,0	807,7	26,3
	– в т.ч. премія	777,8	823,8	46	5,9
7.	Участь у тендерах, тис. грн.	2737,5	1902,5	-835	-30,5
8.	Облік дітей ССНД, чол.	212	211	-1	-0,5
9.	Влаштовано під опіку, піклування	24	30	6	25
10.	Взято участь у судових засіданнях	187	175	-12	-6,4
11.	Розглянуто звернень громадян	517	687	170	32,9

На основі проведених досліджень нами обгрунтовано основні результати роботи Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей ТМР. Встановлено, що дохід у 2023 р. становив 11077,8 тис.грн. та зріс на 5550,3 тис.грн. (1,5%) порівняно з 2022 р. Так, згідно проаналізованих показників чистий прибуток у 2022 р. становив 105,9 тис.грн., а у 2023 р. 109,2 тис.грн., що більше на 480,2 тис.грн (1,4%) (рис. 2.2).

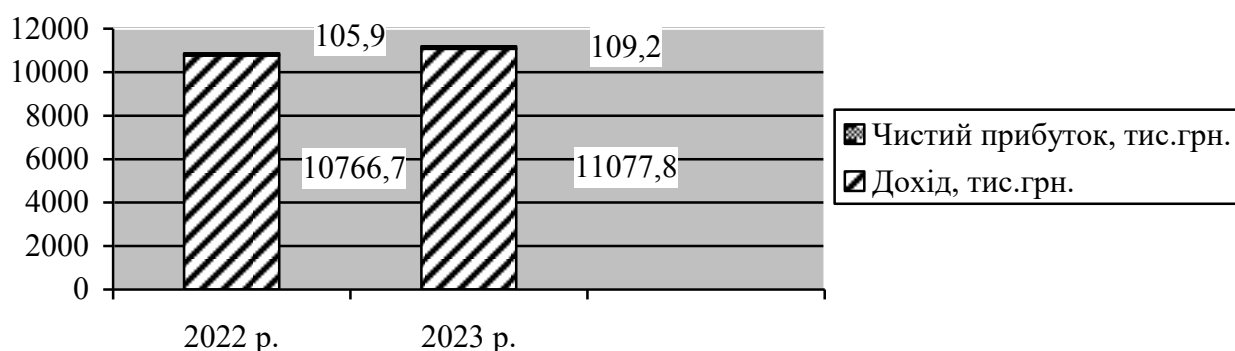

Рисунок 2.2 – Динаміка фінансових показників роботи Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей ТМР за 2022-2023 рр. (тис. грн.)

Щодо оцінювання активів варто відзначити, що у 2023 р. – 3509,4 тис.грн. та зростання відбулося на 3,2% даної публічної установи за аналізований період (рис. 2.3).

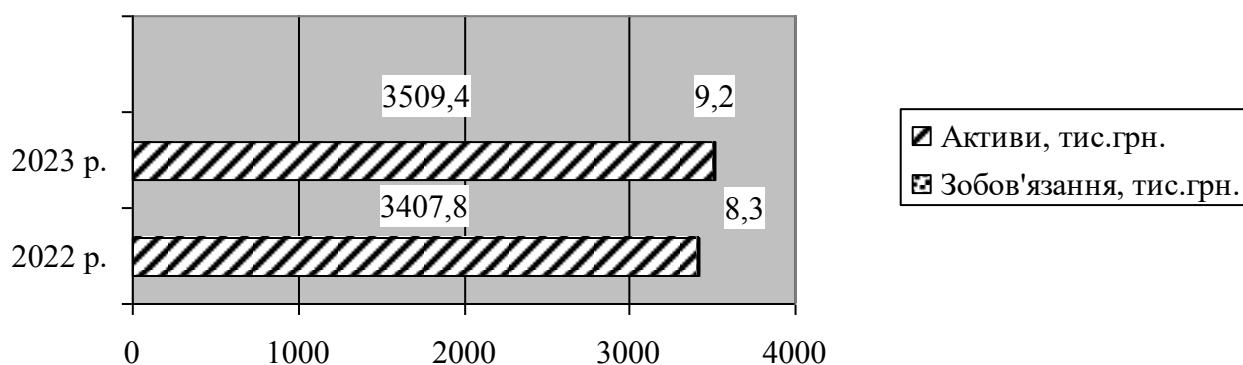

Рисунок 2.3 – Динаміка активів Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей ТМР за 2022-2023 рр. (тис. грн.)

Щодо фонду оплати праці працівників даного структурного підрозділу у 2022 р. становив 3071,3 тис.грн. в тому числі премії 777,8 тис.грн., а у 2023 р. 3879,0 тис.грн. та премії – 823,8 тис.грн., що більше на 807,7 тис.грн (26,3%) та нарахування премії в 2023 р. порівняно з 2022 р. на 5,6% більше (рис. 2.4 та рис.

2.5).

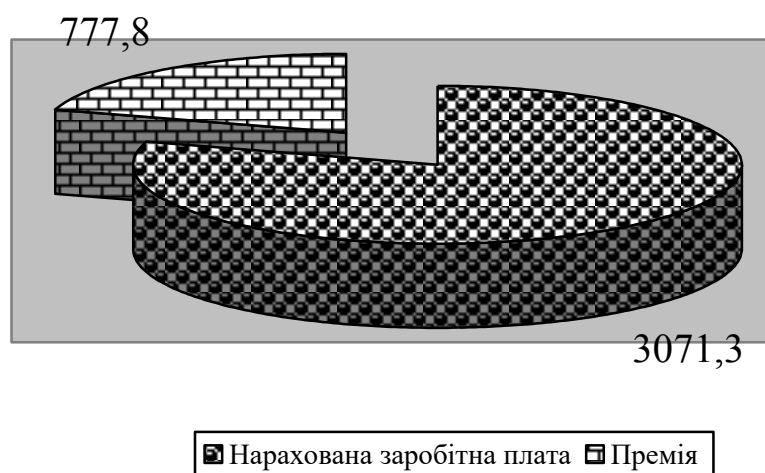

Рисунок 2.4 – Структура фонду оплати праці Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей ТМР за 2022 р. (тис. грн.)

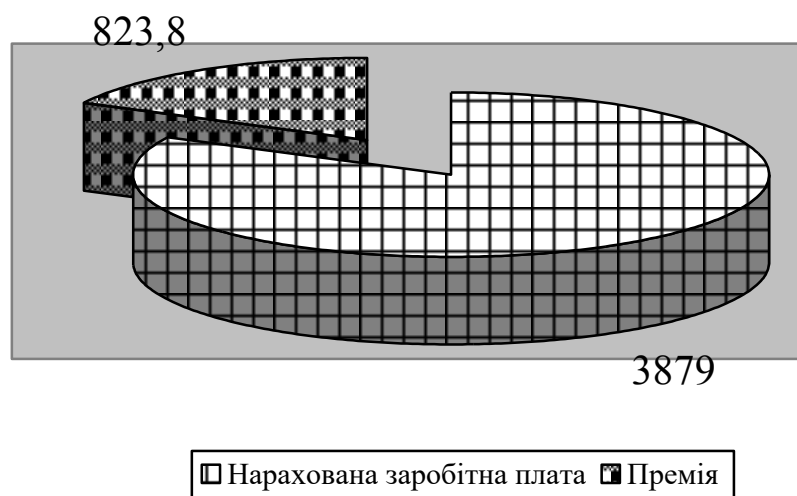

Рисунок 2.5 – Структура фонду оплати праці Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей ТМР за 2023 р. (тис. грн.)

Особливо варто відзначити, що даним структурни підрозділом ТМР було здійснено обсяг покупок відповідно до тендерних угод за 2021-2023 р. та відповідні результати досліджень представлено у табл. 2.3.

Таблиця 2.3 – Обсяги покупок відповідно до тендерних угод Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей ТМР (2021-2023 рр.), тис.грн.

Обсяг покупок відповідно до тендерних угод тис.грн.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2022 р. до 2021 р.		Відхилення 2023 р. від 2022 р.	
				+/-	%	+/-	%
	1520,1	2737,5	1902,5	1217,4	80,1	-835,0	-30,5

Отже, що у 2021 р. порівняно з 2022 р. обсяг покупок відповідно до тендерних угод Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей ТМР збільшився на 1217,4 тис.грн. або на 80,1%, що свідчить про загальну позитивну тенденцію в таких умовах функціонування. Звертаємо увагу на те, що негативна тенденція спаду в умовах воєнного стану відбулася у 2023 р. порівняно з 2022 р. на -835,0 тис.грн. (-30,5 %) та становила 1902,5 тис.грн. (рис. 2.6).

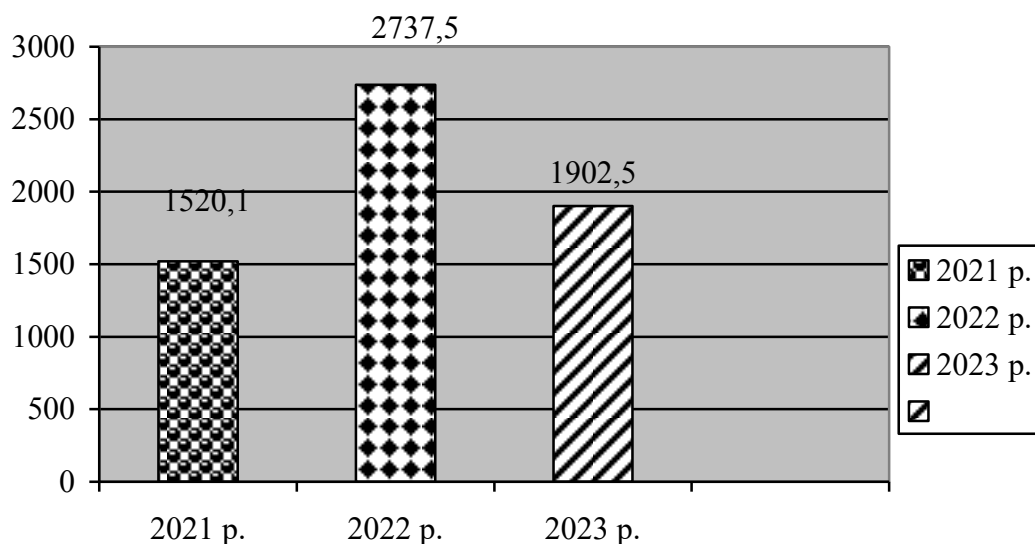

Рисунок 2.6 – Динаміка обсягу покупок відповідно до тендерних угод Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей ТМР (2021-2023 рр.), тис.грн.

Деталізовано описано узагальнена характеристика участі у тендерех Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей ТМР у 2023 р. із науменуванням відповідних установ та зазначенням перерахуванням загальної суми виплат відповідно до проведених тендерів (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 – Узагальнена характеристика участі у тендерех Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей ТМР у 2023 році

№ з/п	Найменування установи	Сума, тис.грн.
1.	ТОВ ТЕРКО АВТО	1139,9
2.	ТОВ «ЮНІБУД ЕНЕРГОСЕРВІС»	700,0
3.	ФОП Шкодінський М.О.	624,7
4.	Фізична особа-підприємець Якимук Олександр Васильович	478,8
5.	ФОП Шашурін Віталій Владиславович	423,2
6.	Фізична особа-підприємець Прут Галина Іванівна	369,3
7.	ФОП «ОСУХОВСЬКА МАРІЯ ВОЛОДИМИРІВНА»	362,0
8.	Фізична особа підприємця Цимбал Руслан Анатолійович	297,3
9.	ФОП «БУРЯК ІРИНА ЮЛІАНІВНА»	150,8
10.	ФОП ХІМІЧ І.М.	150,3

Впродовж 2023 року відділом молодіжної політики було проведено 33 заходи. Проводиться конкурс з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства у 2023 році на конкурс подано 13 проектів від 8 інститутів громадянського суспільства. Фінансування отримали 12 проектів від 8 інститутів громадянського суспільства.

У 2023 році Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей продовжує активну співпрацю з міжнародними організаціями та фондами, а саме:

- Співпраця з UNFPA;
- Співпраця в рамках статусу «Люблін – Молодіжна Столиця Європи».

У співпраці Тернопільської міської ради з міжнародними партнерами організовувалися заходи з видачі гуманітарної допомоги пільговим категоріям дітей, зокрема видача 500 наплічників для першокласників та видача 800 ланчбоксів.

Завдяки якісно налагодженій співпраці Тернопільської міської ради з Фондом ООН в галузі Народонаселення в Україні 19 липня 2023 року на базі КЗ Тернопільської МР «Тернопільський міський центр соціальних служб» відкрили Денний центр соціально-психологічної допомоги особам які постраждали від домашнього насильства та насильства за ознакою статі.

В рамках співпраці із закордонними партнерами, які надають свою підтримку Україні в період військового стану, зокрема організації таборів для дітей загиблих Героїв та дітей батьки яких беруть участь в обороні нашої держави від російської агресії. Станом на звітний період Тернопільською міською радою було надане сприяння та організовано 6 поїздок, з метою ознайомлення українських дітей з культурою та традиціями Польщі, Литви, Швеції, Німеччини, США, 157 дітей мали чудово організоване дозвілля та відпочинок.

Слід відзначити, що пріоритетними завдання служби у справах дітей у 2023 році:

- виявлення дітей, які залишились без батьківського піклування;
- виявлення батьків, які неспроможні або не бажають виконувати виховні функції, вжиття до них заходів, визначених чинним законодавством;
- проведення комплексних заходів щодо захисту прав та інтересів дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі таких, що можуть загрожувати їх життю та здоров'ю;
- проведення профілактичної правовиховної роботи;
- забезпечення формування та ведення банку дітей загиблих (померлих) та зниклих безвісти військовослужбовців та проведення заходів для змістовного дозвілля та відпочинку дітей Героїв в рамках Програми «Діти Героїв Тернопільської міської територіальної громади» на 2023-2025 роки (табл. 2.5).

Таблиця 2.5 – Аналіз роботи Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей ТМР (служби у справах дітей) за 2022-2023 рр.

№ п/п		2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023/2022 рр. (+/-)
1.	Облік дітей ССНД, з них:	235	246	11
1.1	- діти - сироти	47	50	3
1.2	- діти, позбавлені батьківського піклування	103	100	-3
1.3	- діти, що опинились в складних життєвих обставинах	85	96	11
2.	Влаштовано під опіку, піклування	24	30	6
3.	Функціонує прийомних сімей, в них виховується дітей	10/12	9/10	-1/-2
4.	Усиновлено	4	10	6
5.	Проведено з дітьми профілактичних бесід	95	123	28
6.	Проведено з батьками профілактичних бесід	75	98	23
7.	Проведено в навчальних закладах: лекцій, семінарів, «круглих столів»	18	12	6
8.	Проведено перевірок навчальних закладів з організації виховної роботи, спеціальних закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	-	-	-
9.	Взято участь у судових засіданнях	187	175	-12
10.	Розглянуто звернень громадян	517	687	170
11.	Проведено засідань комісії з питань захисту прав дитини/винесено рішень	12/229	22/476	12/247
12.	Підготовлено проектів рішень виконавчого комітету:			
12.1	- про надання статусу дитині	24	23	-1
12.2	- про встановлення опіки, піклування	14	23	
12.3	- про встановлення опіки над майном	1	2	9
12.4	- про затвердження висновку органу опіки та піклування про позбавлення батьківських прав	32	50	18
12.5	- про затвердження висновку органу опіки та піклування про визначення місця проживання дитини	50	45	-5
12.6	- про затвердження висновку органу опіки та піклування про участь у вихованні дитини одного з батьків, що проживає окремо	23	12	-11
12.7	- про надання дозволу на укладання договору дарування, купівлі-продажу майна, де дитина має право власності, або право користування житловим приміщенням	102	161	59
12.9	- про надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів	1	189	188

Станом на 01.11.2023 року у банку даних управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради перебуває 117 дітей Героїв.

Станом на 01.11.2023 року у банку даних Єдиної інформаційно-аналітичної системи «Діти» перебуває 155 дітей. За 2023 рік звітного періоду передано під опіку 26 дітей. За звітний період розглянуто 967 звернень з питань соціального захисту дітей.

З метою підвищення відповідальності батьків за виховання дітей, ініційовано притягнення до адміністративної відповідальності 119 батьків за неналежне ставлення до виконання батьківських обов'язків, 106 батьків – попереджено. Загальні результати організації роботи Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей ТМР за 2022-2023 рр. представлено у табл. 2.6.

Таблиця 2.6 – Результати організації роботи Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей ТМР за 2022-2023 рр.

№ з/п	Назва заходу	Виконання на 30.12.2022 р.	Виконання на 30.12.2023 р.
1	2	3	4
1.	Надання статусу багатодітним сім'ям Тернопільської міської територіальної громади (виготовлення посвідчень батьків багатодітної сім'ї та дитини з багатодітної сім'ї	Видано 197 посвідчень багатодітної сім'ї та 112 посвідчень дитини з багатодітної сім'ї та у зв'язку з відсутністю дитячих посвідчень 323 довідки дитини з багатодітної сім'ї	Видано 139 посвідчень багатодітної сім'ї, 140 довідок багатодітної сім'ї та 29 посвідчень дитини з багатодітної сім'ї та 476 довідок дитини багатодітної сім'ї
2.	Забезпечення ведення електронного обліку багатодітних сімей Тернопільської міської територіальної громади	В Тернопільській міській територіальній громаді зареєстровано 2073 багатодітні сім'ї, в яких виховується 6567 дітей	В Тернопільській міській територіальній громаді зареєстровано 2308 багатодітних сім'ї, в яких виховується 7301 дитина
3.	Здійснення оцінки потреб, соціальне обслуговування та супровід сімей Тернопільської міської територіальної громади, які опинилися в складних життєвих обставинах	Здійснено: - 375 оцінок потреб сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах;	Здійснено: - 570 оцінок потреб сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах,

Продовження табл. 2.6

1	2	3	4
		- 63 оцінок потреб сімей учасників бойових дій, учасників АТО, ООС, учасників війни; - 23 оцінки потреб сімей вимушено переміщених осіб. - 55 сім'ям забезпечено соціальний супровід, 375 сім'ям надано комплекс соціальних послуг	- 153 оцінки потреб сімей учасників бойових дій, учасників АТО, ООС, учасників війни, сімей загиблих Героїв, - 275 оцінок потреб сімей вимушено переміщених осіб. - 74 сім'ям забезпечено соціальний супровід та 1961 сім'ї надано комплекс соціальних послуг
4.	Контроль за цільовим використанням допомоги при народженні дитини	Здійснено 11 перевірок цільового використання коштів. 3 метою призначення державної соціальної допомоги одиноким матерям здійснено 15 оцінок потреб сім'ї.	Здійснено 12 перевірок цільового використання коштів. 3 метою призначення державної соціальної допомоги одиноким матерям здійснено 19 оцінок потреб сім'ї.
5.	Забезпечення соціального супроводу сімей, які опікуються дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування (за згодою)	Забезпечено соціальний супровід та надавались соціальні послуги 18 сім'ям, в яких виховується під опікою та піклуванням 24 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	Забезпечено соціальний супровід та надавались соціальні послуги 42 сім'ям, в яких виховується під опікою та піклуванням 72 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування
6.	Проведення заходів із запобігання насильству в сім'ї шляхом надання необхідних соціальних послуг та проведення ефективної превентивної роботи серед населення;	Забезпечено соціальний супровід 4 особам, що постраждали від насильства в сім'ї з урахуванням спеціальних потреб населення та відповідно до Державних стандартів надання соціальних послуг	Забезпечено соціальний супровід 3 особам, що постраждали від насильства в сім'ї з урахуванням спеціальних потреб населення та відповідно до Державних стандартів надання соціальних послуг

Продовження табл. 2.6

1	2	3	4
7.	Надання допомоги особам, що постраждали від насильства в сім'ї (їх реабілітація та соціальна реінтеграція, урахування спеціальних потреб окремих груп таких осіб, зокрема дітей, стандартизація соціальних послуг у сфері запобігання насильству в сім'ї);	Запроваджено надання соціальної послуги кризового та екстреного втручання відповідно до Державного стандарту. Здійснено 481 оцінку кризової ситуації в сім'ях. Фахівцями із соціальної роботи проведено профілактичні бесіди та надано інформаційні послуги	Запроваджено надання соціальної послуги кризового та екстреного втручання відповідно до Державного стандарту. Здійснено 963 оцінки кризової ситуації в сім'ях. Фахівцями із соціальної роботи проведено профілактичні бесіди та надано інформаційні послуги
8.	Організація та проведення заходів з нагоди державних свят та соціальних дат (День сім'ї, День матері, День батька, День Святого Миколая та інших заходів) для дітей та сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах	Організація та проведення заходу з нагоди Дня матері, у сквері Тараса Шевченка на центральній алеї було висаджено «Квітник матері». Загалом у акції взяли участь понад 50 осіб. До Дня батька управління спільно з командою Sunset prod було відзнято мотиваційний ролик - Організація та проведення «Свята школяра» для 60 дітей, - Організовано та проведено Міжнародний День захисту дітей, у якому взяли участь понад 500 діток	Надано підтримку та організовано участь Родин загиблих Героїв у заходах, Проща та молитовна зустріч у Марійському духовному центру в с. Зарваниця та висадка квітів на «Клумбі матері». Організовано та реалізовано ряд екскурсій для дітей Героїв. Усього в заходах взяло 325 осіб. Організовано та проведено «Свято школяра» для 72 дітей. Організовано святкові заходи до дня Св. Миколая та Новорічно-різдвяних свят в яких взяли участь 660 дітей

Потягом звітнього періоду управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей координувала роботу Пунктів Незламності «Тепле місто» на базі КП «Тернопільський центр дозвілля та молодіжних ініціатив ім. Довженка», КЗ «Дитячо-юнацький пластовий центр» та Залізничному вокзалі.

У зв'язку із збільшенням різновекторності організації роботи публічної установи із застосуванням інструментів стратегічного управління число методів

досліджень систем управління збільшується. Саме тому, дослідження організації роботи публічної установи в контексті стратегічного підходу може бути визнане найважливішою характеристикою професійного рівня. Система Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей ТМР відповідає сучасним ринковим умовам, а саме: має високу гнучкість; наявність високого рівня надання послуг; враховує всі умови роботи публічних установ в умовах воєнного стану і ін.

РОЗДІЛ 3

ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ПУБЛІЧНОЇ УСТАНОВИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

3.1 Організація виконання міської цільової програми Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей ТМР

На основі проведених досліджень нами запропоновано реалізацію проекту «Молодь Тернопілля» на 2024-2025 рр. відділом Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради із застосуванням інструментів стратегічного управління. Метою програми є створення можливостей для самореалізації та розвитку потенціалу молоді в місті, її участі та інтеграції у суспільне життя. Мета програми відповідає пріоритетним напрямкам розвитку міста. Так, з метою підтримки громадських ініціатив молоді, залучення до активної громадської діяльності, сприяння соціальному становленню та розвитку молодого покоління через надання фінансової підтримки проектам (програмам, заходам) інститутам громадянського суспільства Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради оголошує конкурс проектів (програм, заходів) на 2024 рік (табл. 3.1).

Таблиця 3.1 – Паспорт програми «Молодь Тернопілля» на 2024-2025 рр.

№з/ п	Найменування	Характеристика
1	2	3
1.	Ініціатор розроблення програми	Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення програми	доручення голови обласної державної адміністрації від 15 січня 2024 року №1/01.02-03 «Про розроблення проекту міської цільової програми «Молодь Тернопілля» на 2024–2025 рр.»
3.	Розробник та відповідальний виконавець програми	Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради

Продовження табл. 3.1

1	2	3
4.	Учасники програми	Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей; освіти і науки; культури; з питань внутрішньої політики, релігій та національностей; охорони здоров'я; туризму; екології та природних ресурсів; міжнародного співробітництва та фандрайзингу; Тернопільський обласний центр соціальних служб, Тернопільський обласний центр зайнятості, державний заклад післядипломної освіти «Тернопільський регіональний центр підвищення кваліфікації»; Тернопільський обласний молодіжний методичний центр, інститути громадянського суспільства (за згодою)
7.	Термін реалізації програми	2024-2025 роки
8.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації програми	179,8 тис. гривень

Перелік пріоритетних проблем, на розв'язання яких у 2024 році мають бути спрямовані проект програми «Молодь Тернопілля»:

- розвиток волонтерства, як суспільно важливої самоорганізації молоді Тернопільської міської територіальної громади;
- формування української громадянської ідентичності та національне – патріотичне виховання молоді;
- розвиток інклюзивного середовища;
- популяризація та утвердження здорового і безпечного способу життя та культури здоров'я;
- інтелектуальне самовдосконалення, організація змістовного дозвілля молоді та розвиток неформальних форм роботи з молоддю;
- популяризація української культури та традицій серед молодіжного середовища;
- підтримка та створення умов спрямованих на працевлаштування молоді.

Прийом конкурсної документації здійснюється Управлінням сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради.

Обґрунтовано, що реалізація пріоритетних завдань, визначених програмою, здійснюватиметься шляхом:

- сприяння створенню умов для розвитку спроможності інститутів громадянського суспільства для досягнення завдань програми;
- забезпечення функціонування молодіжних центрів;
- реалізації програм для підготовки фахівців, які працюють з молоддю;
- здійснення комплексу експертно-аналітичних, організаційних, впроваджувальних і підсумкових оціночних заходів, які базуються на основі даних, структурованих за статтю, віком, місцем проживання та іншими ознаками, і передбачають аналіз становища дівчат, жінок, хлопчиків та чоловіків у суспільстві;
- консолідованої співпраці органів державної влади і органів місцевого самоврядування у партнерстві з інститутами громадянського суспільства, установами і закладами та фахівцями, що працюють з молоддю, молодіжними центрами, працівниками і консультативно-дорадчими органами, органами учнівського та студентського самоврядування, міжнародними організаціями, представниками роботодавців та бізнесу;
- здійснення міжнародного молодіжного співробітництва, сприяння інтеграції молоді у світову та європейську молодіжну спільноту, взаємодія громадських організацій та української молоді діаспори з молодіжними громадськими організаціями України, впровадження найкращих міжнародних практик та інструментів у роботі з молоддю, співпраця з міжнародними та зарубіжними партнерами;
- проведення інформаційно-просвітницьких кампаній для інформування молоді, у тому числі вразливих категорій молоді, про можливості, наявні та нові інструменти, її права та обов'язки з метою її розвитку, участі та інтеграції у суспільне життя.

Завдання і заходи програми будуть сприяти розвитку молоді та усуненню бар'єрів, щоб жодна з її груп, незалежно від статі, віку, місця проживання, психологічних і фізичних здібностей, інвалідності та інших ознак у всіх сферах життєдіяльності, не була прямо чи опосередковано виключена із суспільства та мала можливість реалізувати в Україні свій потенціал.

Програма реалізовуватиметься протягом 2024-2025 років із включеними стратегічними завданнями цільової програми (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 – Проєктні напрямки реалізації цільової програми «Молодь Тернопілля» на 2024-2025 рр.

№з/п	Проєктні пріоритетні завдання
1.	Підвищення рівня компетентностей молоді, у тому числі громадянських
2.	Підвищення рівня культури волонтерства серед молоді
3.	Активізація залучення молоді до процесів ухвалення рішень
4.	Зміцнення соціальної згуртованості молоді
5.	Сприяння створенню умов для розвитку спроможності інститутів громадянського суспільства для досягнення проєктних завдань
6.	Забезпечення функціонування молодіжних центрів
7.	Реалізація програм для підготовки фахівців, які працюють з молоддю
8.	Здійснення експертно-аналітичних, організаційних, впроваджувальних і підсумкових оціночних заходів

Отже, з метою раціонального використання ресурсів програми «Молодь Тернопілля» передбачає реалізацію таких пріоритетних завдань:

- підвищення рівня компетентностей молоді, у тому числі громадянських;
- підвищення рівня культури волонтерства серед молоді;
- активізація залучення молоді до процесів ухвалення рішень;
- зміцнення соціальної згуртованості молоді, у тому числі шляхом здійснення обмінів молоддю в межах України та у партнерстві з іншими державами і міжнародними організаціями.

Слід відзначити, що виконання програми «Молодь Тернопілля» дасть змогу:

1) збільшити відсоток молоді, яка бере участь у суспільному житті, до 25 % (зараз – 16,7 %);

2) забезпечити зростання на 15 % кількості молоді, яка опанувала нові знання та навички, розвинула наявні та здобула нові компетентності з метою самореалізації, професійного розвитку, здійснення підприємницької діяльності в Україні;

3) забезпечити зростання кількості молоді, яка бере участь у заходах неформальної освіти та усвідомлює необхідність навчання впродовж життя;

4) забезпечити зростання кількості молоді, яка підвищила рівень фінансової та цифрової грамотності;

5) забезпечити збільшення кількості молоді зі сформованим відповідальним ставленням до власного здоров'я;

6) забезпечити зменшення відсотка молоді, яка має соціально небезпечні захворювання, психічні розлади та різні форми залежності від психоактивних речовин, наркотичних засобів, психотропних речовин, алкоголю та тютюнових виробів;

7) забезпечити зростання кількості молоді, яка має знання та навички з планування сім'ї та репродуктивного здоров'я;

8) представникам молодіжних і дитячих громадських організацій пройти навчання та підвищити рівень їх компетентностей для роботи з молоддю і рівень спроможності своїх організацій;

9) забезпечити підготовку фахівців, які пройшли навчання за відповідною програмою та підвищити рівень їх професійних компетентностей для роботи;

10) фахівцям, які залучають до своєї діяльності волонтерів та популяризують волонтерську діяльність, пройти навчання щодо розвитку культури волонтерства серед молоді;

11) підвищити рівень поінформованості суспільства про потреби молоді з числа осіб з інвалідністю та підвищення ступеня її інтеграції;

12) збільшити відсоток молоді з інвалідністю, яка бере участь у діяльності інститутів громадянського суспільства та молодіжних центрів, має досвід волонтерської діяльності, користується формами безпосередньої участі;

13) збільшити щороку щонайменше на 5 % кількість молоді з тимчасово окупованих територій України;

14) збільшити відсоток молоді, яка має бажання відкрити власну справу, до 50 % (зараз – 40 %);

15) зменшення частки молоді, яка не працює, не навчається, не набуває професійних навичок.

Наступним етапом є представлення основних проєктних заходів реалізації «Молодь Тернопілля» » на 2024-2025 рр. у табл 3.3.

Таблиця 3.3 – Загальна характеристика цільової програми «Молодь Тернопілля» на 2024-2025 рр., тис. грн.

№ з/п	Захід	Плановий обсяг фінансування
1	2	3
1.	1) проведення інформаційно-просвітницьких та виховних заходів, вечорів-спогадів, вечорів-портретів, бесід, зустрічей з учасниками Революції Гідності та антитерористичної операції, операції об'єднаних сил на сході країни, ветеранами УПА та інших; 2) проведення масових заходів релігійно-духовного характеру для дітей та молоді; 3) проведення масових заходів мистецького, інтелектуального, благодійного та науково-дослідницького характеру. Проведення військово-патріотичних та спортивних заходів.	18,9 – 20,5
2.	1) проведення інформаційних кампаній серед молоді, підлітків та їх батьків щодо функціонування молодіжних центрів; 2) проведення тренінгів та семінарів для волонтерів, які виявили бажання зайнятись виховною діяльністю; 3) видання методичних посібників щодо процесів ухвалення рішень молодіжного руху.	19,8 25,1 10,0

Продовження табл. 3.3

1	2	3
3.	1) проведення літнього таборування Уладу патріотичних новаків (дітей віком 6-11 років); 2) проведення літнього таборування Уладу патріотичного юнацтва (дітей віком 11-18 років).	— —
4.	1) створення матеріально-технічної бази для роботи керівників даної програми; 2) забезпечення матеріально-технічним обладнанням, придбання: обладнання та реманенту, навчально тренувальних засобів, необхідних для проведення різноформатних пластових заходів; необхідного туристичного спорядження для проведення наметових таборів, походів, вишколів тощо	85,5
Всього бюджетні асигнування		179,8

Виділення коштів з місцевого бюджету на реалізацію програми «Молодь Тернопілля» дозволить забезпечити:

- посилення ролі та відповідального ставлення органів державної влади і органів місцевого самоврядування та партнерських організацій до реалізації пріоритетних завдань програми, активізувавши вертикальну і горизонтальну співпрацю, обмін досвідом між ними для самореалізації та розвитку потенціалу молоді в місті та Україні зокрема. Це передбачатиме на місцевому рівнях підвищення рівня компетентностей молоді та спроможності інститутів громадянського суспільства у молодіжній сфері, розвиток молодіжних центрів та дитячого громадських рухів, сприяння утворенню і розвитку молодіжних консультативно-дорадчих органів, органів учнівського та студентського самоврядування, підготовку фахівців, які працюють з молоддю, у тому числі молодіжних працівників;

- поширення наявних і запровадження нових моделей для розвитку, інтеграції та участі молоді у суспільному житті, із застосуванням цифрових інструментів та урахуванням реформування місцевого самоврядування;

- розвиток громадянського суспільства, впровадження громадянської освіти на всіх рівнях, поширення неформальної та інформальної освіти;

– впровадження інклюзивного підходу та забезпечення рівних прав, а також доступу до послуг і можливостей, інформації для різних категорії молоді, у першу чергу для молоді з інвалідністю.

Розрахуємо економічну ефективність програми «Молодь Тернопілля» згідно наступної формули:

$$Ee = \frac{Ge}{N} \quad (3.1)$$

де Ee – економічна ефективність

N – кількість заходів

Ge – загальні витрати

$$Ee = \frac{179,8}{10} = 17,9$$

Отже, даний проєкт рекомендовано до реалізації, оскільки більше 1.

Основні показники результативності програми «Молодь Тернопілля» представлено у табл. 3.4.

Таблиця 3.4 – Виконання результативних показників програми «Молодь Тернопілля» на 2024-2025 рр.

№ з/п	Назва показника	Одиниця виміру	Вихідні дані
1	2	3	4
Показники продукту програми			
1.	Кількість проведених заходів (проєктів), які спрямовані на національно-патріотичне виховання, утвердження громадянської свідомості і активної позиції молоді, забезпечення духовного розвитку молоді; забезпечення інтелектуального та творчого розвитку молоді, пропаганда здорового способу життя	кількість заходів	10

Продовження табл. 3.4

1	2	3	4
2.	Кількість проведених заходів (проектів), що спрямовані на таборування, як форми патріотичного виховання та організації змістовного дозвілля	кількість заходів	2
3.	Кількість проведених семінарів-тренінгів з підготовки фахівців та громадських активістів, які займаються питаннями розвитку волонтерства	кількість заходів	5
4.	Кількість виданих методичних посібників з розвитку пластового руху в області щороку	кількість посібн.	1
Показники ефективності програми			
1.	Вартість проведених заходів (проектів), які спрямовані на національно-патріотичне виховання, утвердження громадянської свідомості і активної позиції молоді, забезпечення духовного розвитку молоді, забезпечення інтелектуального та творчого розвитку молоді, пропаганда здорового способу життя	сума коштів на 1 особу/ 1 грн	28,00
2.	Вартість проведених заходів (проектів), що спрямовані на таборування, як форми патріотичного виховання та організації змістовного дозвілля	сума коштів на 1 особу/ грн	210,0
3.	Вартість проведених семінарів-тренінгів з підготовки фахівців та громадських активістів, які займаються питаннями розвитку волонтерства	сума коштів на 1 семінар-тренінг/грн	10,0
4.	Вартість видання методичних посібників з функціонування молодіжних центрів	сума коштів за шт. /грн	190,0
Показники якості програми			
1.	Рівень охоплення населення міста заходами (проектами), які спрямовані на національно-патріотичного виховання, утвердження громадянської свідомості і активної позиції молоді, забезпечення духовного розвитку молоді, забезпечення інтелектуального та творчого розвитку молоді, пропаганда здорового способу життя	кількість осіб	1000

Продовження табл. 3.4

1	2	3	4
2.	Рівень охоплення молоді заходами (проєктами), що спрямовані на таборування, як форми патріотичного виховання та організації змістовного дозвілля	кількість осіб	200
3.	Кількість осіб, що пройшли навчання з підготовки фахівців та громадських активістів, які займаються питаннями розвитку національно-патріотичного виховання	кількість осіб	400
4.	Кількість громадських об'єднань, забезпечених методичними посібниками з розвитку функціонування молодіжних центрів та національно-патріотичного виховання в місті щороку	одиниць	200

Координацію і контроль за ходом виконання заходів, визначених програмою, здійснює Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради. У програмі визначаються загальні принципи, головні напрями та основний зміст перспективних заходів щодо підтримки та захисту молодих громадян міста. Програма передбачає оновлення концептуально сучасних підходів і використання широкого кола інноваційних механізмів та інструментів, що запроваджуються для роботи з молоддю шляхом поширення найкращого досвіду останніх років, впровадження рекомендацій українських та міжнародних експертів, молодіжного сектору Ради Європи, використання досвіду країн Європейського Союзу, рекомендації ООН щодо підтримки молодих громадян в усіх сферах життєдіяльності.

3.2 Впровадження діяльності КП «Смак+» як інструмент стратегічного управління досліджуваної публічної установи

На основі проведених досліджень нами обґрунтовано, що основним інструментом стратегічного управління Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей ТМР є створення комунального підприємства «Смак+». Метою даного проєкту – надання комплексу послуг у сфері громадського харчування.

Необхідність створення даного КП «Смак+» пояснюється тим, що є необхідність в м. Тернопіль спеціалізованого закладу громадського харчування із приготуванням страв вітчизняної кухні, допомагаючи задовольняти потреби жителів міста. Робота КП «Смак+» також дасть можливість познайомитися з традиційними українськими стравами туристам м. Тернопіль, сприяючи розвитку туризму в місті. Слід звернути увагу на те, що створення цього комунального підприємства та отримання додаткових прибутків дасть додаткові надходження до міського бюджету.

Для ефективної роботи підприємства пропонуємо вибрати приміщення Тернопільської міської ради за адресою: проспект Майдан Волі, 40. Загальна площа приміщень 250 м².

Проведемо комплексне оцінювання економічної ефективності щодо даного проектного рішення створення «Смак+». Для забезпечення діяльності цього підприємства необхідні капітальні вкладення на ремонт і облаштування приміщень і придбання кухонного обладнання, а також забезпечення наявності необхідних коштів для фінансування поточних витрат.

Капітальні витрати на ремонт та облаштування приміщення для пропонованого КП «Смак+» наведені в табл. 3.5.

Таблиця 3.5 – Капітальні витрати на ремонт та облаштування приміщення КП «Смак+»

Види витрат	Сума, тис.грн.
1. Ремонт приміщення	570,0
2. Придбання світильників	75,0
3. Придбання меблів (12 шт. столів +4 крісла)	55,0
4. Вішаки для одягу	4,5
5. Елементи інтер'єру	40,0
6. Інші капітальні витрати	60,0
Всього	804,5

Отже, загальні капітальні витрати на ремонт та облаштування приміщення для пропонованого КП «Смак+» становитиме 804,5 тис. грн.

Капітальні витрати щодо купівлі кухонного обладнання для реалізації комплексу послуг у сфері харчування подано у табл. 3.6.

Таблиця 3.6 – Капітальні витрати на придбання кухонного обладнання КП «Смак+»

№	Найменування	Кількість, од.	Ціна, грн.	Вартість, грн.
1	2	3	4	5
1.	Плитка індукційна	2	45900,0	91800,0
2.	Холодильник	1	42345,0	42345,0
3.	Морозильна камера	1	41555,8	41555,8
4.	Професійний слайсер	1	35672,3	35672,3
5.	Професійний куттер	1	35854,3	35854,3
6.	Професійний тістоміс	1	40956,1	40956,1
7.	Сковорода промислова	1	33221,5	33221,5
8.	Ванна для миття посуду	2	3485,0	6970,0
9.	Професійна овчерізка	1	29823,1	29823,1
10.	Картоплечистка професійна	1	45672,5	45672,5
11.	Професійна м'ясорубка	1	32456,7	32456,7
12.	Посудомийна машина	1	58223,5	58223,5
13.	Витяжка	3	9035,8	27107,4
14.	Каструля (22 л)	3	4345,6	13036,8
15.	Каструля (18 л)	3	2820,7	8462,1
16.	Інше кухонне обладнання та посуд	-	43550,0	4355,0
	Всього витрат			547512,1

Згідно даної табл. 3.6, сума капітальних витрат на придбання кухонного обладнання для роботи КП «Смак+» буде становити 547,5 тис. грн.

У наступній табл. 3.7 нами сформовано загальні суми капітальних витрат на забезпечення функціонування КП «Смак+».

Таблиця 3.7 – Загальні капітальні витрати на проєкт створення КП «Смак+»

№	Види витрат	Сума, тис.грн.
1.	Ремонт та облаштування приміщення	804,5
2.	Придбання кухонного обладнання	547,5
	Всього	1353,0

Отже, загальна сума капітальних витрат на проєкт створення КП «Смак+» складає 1353,0 тис. грн.

Встановлено, що основними поточними витратами для забезпечення діяльності КП «Смак+» варто включити наступні витрати на: заробітну плату персоналу (2085,0 тис.грн.); нарахування на зарплату (478,1 тис.грн.); електроенергію (390,5 тис.грн.); опалення приміщення (82,5 тис.грн.); воду (22,5 тис.грн.); сировину для виробництва продукції (3250,8 тис.грн.); амортизація (322,5 тис.грн.); інші витрати (425,5 тис.грн.).

Персонал КП «Смак+» включатиме наступних працівників поданих у табл. 3.8 та проведено розрахунок витрат на оплату праці.

Таблиця 3.8 – Загальні витрати на оплату праці КП «Смак+»

Вид персоналу	Кількість осіб	Річна сума заробітної плати, тис.грн.
Начальник	1	250,0
Бухгалтер	1	225,7
Шеф-повар	1	190,5
Помічник шеф-повара	1	110,6
Кухарі	4	685,7
Офіціант	3	434,5
Посудомийник	1	102,8
Прибиральниця	1	85,2
Всього	14	2085,0

Згідно даної таблиці встановлено, що витрати на оплату праці КП«Смак+» становлять 2085,0 тис.грн.

Розрахунок величини матеріальних витрат запропонованого проєкту КП«Смак+» подано у наступній табл. 3.9.

Згідно даної табл. 3.9 встановлено, що витрати загальна сума річних витрат на реалізацію проєкту КП «Смак+» будуть становити 7057,4 тис. грн.

Таблиця 3.9 – Кошторис річних витрат на забезпечення діяльності проекту КП «Смак+»

№	Види витрат	Сума, тис.грн.
1.	Матеріальні витрати в т.ч. витрати на: електроенергію; воду; опалення приміщення; сировину	3746,3 390,5 22,5 82,5 3250,8
2.	Витрати на заробітну плату	2085,0
3.	Нарахування на зарплату	478,1
4.	Амортизація	322,5
5.	Інші виробничі витрати	425,5
	Всього витрат	7057,4

Згідно наступної формули зробимо розрахунок грошового потоку:

$$ГП = Д + А \quad (3.2)$$

де $Д$ – дохід

$А$ – амортизаційні відрахування

$$ГП = 4769,8 + 322,5 = 5092,3 \text{ тис.грн.}$$

Розрахуємо теперішню вартість:

$$ТВ = \frac{ГП}{(1 + R)^t} \quad (3.3)$$

де $ГП$ – грошовий потік за певний період, тис.грн.

R – річна процентна ставка, %

$$ТВ1 = \frac{5092,3}{(1 + 0,2)^1} = 4243,6 \text{ тис.грн.}$$

$$TB2 = \frac{5092,3}{(1+0,2)^2} = 3536,3 \text{ тис.грн.}$$

$$TB3 = \frac{5092,3}{(1+0,2)^3} = 2943,5 \text{ тис.грн.}$$

$$TB4 = \frac{5092,3}{(1+0,2)^4} = 2460,1 \text{ тис.грн.}$$

$$TB5 = \frac{5092,3}{(1+0,2)^5} = 2036,9 \text{ тис.грн.}$$

$$\sum TB = 4243,6 + 3536,3 + 2943,5 + 2460,1 + 2036,9 = 15220,4 \text{ тис.грн.}$$

Період окупності:

За перший рік окуповуватиметься 4243,6 тис.грн. Тоді залишиться окупити за другий рік таку суму інвестиційного забезпечення:

$$7057,4 - 4243,6 = 2813,8 \text{ тис.грн.}$$

Знаходимо, яку частину другого року необхідно затратити, щоб повністю окупити початкові інвестиції:

$$\frac{2813,8}{3536,3} * 12 = 0,8 \text{ міс.}$$

Отже, дисконтований період окупності становитиме – 1 рік 8 міс.

Наступний етап – розрахунок чистої теперішньої вартості згідно наступної формули:

$$ЧТВ = \sum TB - III \quad (3.4)$$

де TB – теперішня вартість майбутніх грошових потоків;

III – початкові інвестиції, тис.грн.

$$ЧТВ = 15220,4 - 7057,4 = 8163 \text{ тис.грн.}$$

Розрахуємо індекс прибутковості:

$$III = \frac{TB}{III} \quad (3.5)$$

$$III = \frac{15220,4}{7057,4} = 2,1$$

Отже, створення КП «Смак+» є прийнятним, оскільки індекс прибутковості становить 2,1. Зведено показники економічної ефективності реалізації проекту створення КП «Смак+» згідно табл. 3.10.

Таблиця 3.10 – Розрахунок економічного ефекту щодо створення КП «Смак+»

№ з\п	Показник	Результат
1.	Річний грошовий потік, тис.грн.	5092,3
2.	Термін окупності, роках	1,8
3.	Чиста теперішня вартість, тис.грн.	15220,4
4.	Індекс прибутковості	2,1

Отже, слід відзначити про ефективність впровадження даного проекту та високу ефективність, доцільність його реалізації в практичну діяльність створення КП «Смак+», оскільки чиста теперішня вартість складає 15220,4 тис. грн.; індекс прибутковості рівний 2,1; простий термін окупності проекту – 1 рік 8 місяців.

РОЗДІЛ 4

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ, ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ

4.1 Розвиток системи цивільного захисту публічної установи в умовах воєнного часу

Закон України визначає деякі компетенції та повноваження публічних установ у сфері цивільного захисту (ЦЗ): ухвалення рішень з питань боротьби зі стихійним лихом, створення комунальної аварійно-рятувальної служби, вжиття заходів щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (НС), інформування про них населення, створення резервного фонду для ліквідації НС тощо.

Впровадження міжнародного досвіду організації системи цивільного захисту у публічних установах в умовах воєнного часу особливого значення, є одним із напрямів удосконалення пожежної та аварійно-рятувальної справи під час децентралізації та полягає в наближенні системи цивільного захисту територіальних громад до відповідних європейських і міжнародних стандартів.

Слід відзначити, що важливим та цікавим для впровадження на місцевому рівні в Україні є досвід організації цивільної безпеки населення в умовах воєнного часу, яка складаються з: координації і планування всіх зусиль, що вживаються з точки зору цивільної безпеки на своїй території; прийняття плану ЦЗ, що включає заходи, передбачені в Положенні про процедури оповіщення та мінімальні засоби екстреної допомоги, забезпечення періодичного огляду цього плану; виконання вправ і тренування персоналу; розвитку знань про ризики, що існують на території; заходів щодо запобігання НС чи зменшення їх наслідків; доведення населенню інформацію про ризики, що існують на території, про заходи профілактики, які необхідно вжити, а також про інструкції, яким необхідно слідувати до, під час і після НС; врахування наявних або потенційних ризиків під час планування і розвитку території; розгортання ресурсів під час і після НС для надання допомоги постраждалому населенню в

умовах воєнного стану та управління ситуацією для максимально швидкого та ефективного відновлення [24, с. 58].

Неможливо залишити поза увагою те, що публічну установу у сфері цивільного захисту несуть основну відповідальність. Саме в умовах воєнного стану є комплекс заходів, які вживаються громадянами України: мати страховку для покриття вартості особистих речей; підготувати свій сімейний план дій у разі НС; завжди мати при собі аварійний комплект, щоб залишатися в ньому протягом перших 3 днів НС або мати при собі у разі евакуації; дізнатися у своїй територіальній громаді про небезпеку НС в умовах війни та які заходи слід вжити, щоб захистити себе; передбачати та виявляти обачливість щодо ризиків стихійних лих у вашому середовищі; дотримуватися чинних законів, постанов і стандартів щодо ризиків стихійного лиха у вашому регіоні; у разі лиха залежно від ситуації втручатися для допомоги людям, які вас оточують, чекаючи допомоги; стати волонтером у своїй територіальній громаді або групі, що пропонує допомогу у забезпеченні готовності до НС в умовах воєнного стану; у разі НС або стихійного лиха зробити перші кроки для забезпечення особистої безпеки, безпеки родини та захисту майна.

Так, з практичної точки зору варто відзначити, що необхідною умовою є достатньо чітко спланувати процес забезпечення безпекового середовища публічної установи, а саме комплекс заходів з цивільного захисту в умовах воєнного часу та особлива спрямованість діяльності виконавчих органів у сфері ЦЗ.

Для публічних установ такі заходи доцільно визначити як перші кроки щодо організації ЦЗ на базовому рівні місцевого самоврядування в умовах воєнного часу: 1. Рада громади у межах затверджених структури і штатів ухвалює рішення про утворення підрозділу з питань ЦЗ або введення окремої штатної посади для виконання функцій з питань ЦЗ у складі будь-якого відділу. Також вважається доцільним визначення в положенні (посадовій інструкції) старости старостинського округу напрямів (обов'язків) щодо забезпечення системи ЦЗ населення та території територіальної громади. 2. Проведення

аналізу стану техногенно-екологічної безпеки громади (визначення тенденції та загроз техногенно-екологічної безпеки громади, резервування необхідних для ліквідації НС наявних ресурсів, прийняття управлінських рішень, створення планів реагування на випадок НС) та здійснення паспортизації території громади щодо ризику виникнення НС техногенного та природного характеру відповідно до алгоритму. 3. Формування в територіальній громаді комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та НС відповідно до алгоритму. 4. Здійснення розробки місцевих програм захисту населення та територій громади від НС і запобігання їх виникненню, забезпечення техногенної та пожежної безпеки, розроблення та оформлення планів заходів територіальної громади у сфері ЦЗ: плану реагування на НС, плану основних заходів ЦЗ на відповідний рік. 5. Ревізія / створення та організація діяльності комунальних аварійно-рятувальних служб, забезпечення функціонування місцевих пожежних команд, спеціалізованих служб ЦЗ, формувань ЦЗ і добровільних формувань ЦЗ. Варто зауважити, що нині в Україні поширюється досвід створення на території громади Центру безпеки, основою функціональності якого є місцева пожежна команда (комунальна аварійно-рятувальна служба) і диспетчерська служба територіальної громади. 6. Визначення алгоритму дій голови територіальної громади у разі виникнення НС, реагування на НС та ліквідації їх наслідків, підготовка та ведення оперативно-технічної і звітної документації з ліквідації наслідків НС. 7. Ревізія / визначення порядку оповіщення та інформування населення територіальної громади про загрозу й виникнення НС, створення та підтримання у постійній готовності місцевої системи централізованого оповіщення. 8. Проведення заходів з організації укриття населення в захисних спорудах ЦЗ і вжиття інженерно-технічних заходів цивільного захисту. Визначення алгоритму дій органів управління сільської, селищної, міської територіальної громади щодо забезпечення укриття населення. 9. Проведення заходів з організації евакуації населення, майна у безпечні райони, визначення функцій та завдань органів з евакуації, порядку планування заходів з евакуації, алгоритму організації заходів з евакуації для керівництва ради територіальної

громади в умовах воєнного часу. 10. Створення та використання резервного фонду місцевого бюджету, матеріальних резервів для запобігання та ліквідації наслідків НС і визначення номенклатури матеріальних цінностей. 11. Навчання керівного складу та фахівців територіальних громад, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, та організація навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. 12. Здійснення заходів щодо радіаційного й хімічного захисту населення та території територіальної громади та визначення алгоритму дій ОМС і виконавчого органу ради територіальної громади з організації радіаційного та хімічного захисту. 13. Здійснення заходів щодо медичного, біологічного захисту та забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення та території територіальної громади [24, с. 120].

Всі ці заходи здійснюються в межах функціонування територіальної є однією із фундаментальних основ, що регулює здійснення заходів ЦЗ в публічній установі щодо захисту населення і територій громади від НС у мирний час та в умовах воєнного часу.

4.2 Забезпечення проведення ідентифікації потенційно небезпечних об'єктів

Так, Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» вперше у правовій практиці нашої країни закріпив вимогу до суб'єктів господарської діяльності проводити ідентифікацію об'єктів підвищеної небезпеки та розробляти декларацію безпеки. Будь-який об'єкт, де використовується, виготовляється, переробляється чи транспортується небезпечна речовина вважається таким, що може становити загрозу мешканцям прилеглих територій та навколишньому середовищу, або потенційно небезпечним об'єктом.

Доведено, що для ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки, а всі небезпечні речовини за їх властивостями поділені на 7 категорій: 1) горючі (займисті) гази; 2) горючі рідини; 3) легкозаймисті рідини та горючі рідини,

перегріті під тиском; 4) вибухові речовини (ініціюючі (первинні), бризантні (вторинні) та піротехнічні); 5) речовини-окисники; 6) високотоксичні та токсичні речовини; 7) речовини, які становлять небезпеку для довкілля (високотоксичні для водних організмів) [23, с. 55].

Порядок проведення ідентифікації потенційно небезпечних об'єктів (ПНО). Органи виконавчої влади, які відповідають за безпечне функціонування ПНО, територіальні та місцеві органи державного нагляду у сфері цивільного захисту (Державна служба України з надзвичайних ситуацій – колишнє МНС), відповідно до своїх повноважень встановлюють терміни проведення ідентифікації та вживають заходів щодо забезпечення своєчасності та повноти проведення ідентифікації. Ідентифікацію проводять відповідальні особи об'єктів господарської діяльності. За результатами ідентифікації ПНО складається Повідомлення про результати ідентифікації щодо визначення потенційної небезпеки, яке узгоджується з відповідним місцевим органом державного нагляду у сфері цивільного захисту (ЦЗ). Один примірник Повідомлення залишається на підприємстві, другий примірник надається місцевому органу державного нагляду у сфері ЦЗ для організації обліку і планових перевірок ПНО.

Процедура ідентифікації здійснюється за такими етапами: 1) вибір кодів НС, виникнення яких можливе на об'єкті господарської діяльності, згідно з Класифікацією надзвичайних ситуацій, наведеною у Державному класифікатору ДК 019-2010; 2) аналіз показників ознак НС, вибраних на попередньому етапі та визначення їх порогових значень з використанням Класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій, затверджених наказом МНС України від 12 грудня 2012 року №1400; 3) виявлення за результатами аналізу джерел небезпеки, які при певних умовах (аварії, порушення режиму експлуатації, виникнення природних небезпечних явищ тощо) можуть стати причиною виникнення НС; 4) визначення видів небезпеки для кожного з виявлених джерел небезпеки; 5) визначення переліку небезпечних речовин, що використовуються на об'єкті господарської діяльності, їх кількості та класу небезпеки за допомогою нормативних документів у сфері визначення небезпечних речовин; 6) оцінка на підставі

отриманих даних зони поширення НС, які можуть ініціювати кожен з виявлених джерел небезпеки за допомогою Методики прогнозування наслідків виливу (викиду) небезпечних хімічних речовин при аваріях на промислових об'єктах і транспорті, затвердженої наказом МНС України, 27.03.2001 № 73/82/64/122; 7) оцінка можливих наслідків НС для кожного з джерел небезпеки (кількість загиблих, постраждалих, тих, яким порушено умови життєдіяльності, матеріальні збитки) з використанням Методики оцінки збитків від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 року № 175; 8) встановлення максимально можливих рівнів НС для кожного з джерел небезпеки згідно з Порядком класифікації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру за їх рівнями відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 24.03.2004 № 368; Тобто для встановлення рівня можливих НС необхідно визначити: територіальне поширення імовірних НС; кількість осіб, що можуть постраждати від впливу наслідків можливих НС; кількість осіб, яким можуть бути порушені умови життєдіяльності у результаті можливої аварії на об'єкті; збитки від наслідків можливих НС. Об'єкт господарської діяльності визнається потенційно небезпечним за умови наявності у його складі хоча б одного джерела небезпеки, здатного ініціювати НС місцевого, регіонального або державного рівнів; 9) визначення державних (галузевих) реєстрів (кадастрів), в яких зареєстровано або необхідно зареєструвати об'єкт господарської діяльності з використанням Переліку затверджених державних (галузевих) реєстрів України для обліку небезпечних об'єктів; 10) визначення відповідності об'єкта діючим нормативно-правовим актам у сфері визначення небезпечних об'єктів [6, с. 58].

ВИСНОВКИ

У даній бакалаврській роботі представлено вирішення наукової проблематики дослідження організації роботи публічної установи. В рамках цього дослідження розроблено теоретико-практичні рекомендаційні аспекти щодо удосконалення організації роботи публічної установи із застосуванням інструментів стратегічного управління. В результаті проведеного дослідження було отримано низку теоретичних та методичних результатів.

На основі теоретичних досліджень встановлено, що стратегічне управління є важливим функціональним ресурсом оптимізації діяльності органів державної влади, який би мав спростити складні структури управління та взаємодії між рівнями владної вертикалі в такий спосіб, аби діяльність публічних установ мала внутрішньо збалансований характер між стратегічними і тактичними засадами управління. Доведено, що оптимальна структура концепції стратегічного управління публічних установ повинна містити наступні етапи: аналіз існуючої соціально-економічної ситуації, на якій доцільно провести аналіз внутрішніх і зовнішніх факторів розвитку; стратегічне планування суб'єкта публічної сфери, котрий містить дві важливі складові: розроблення концепції стратегії розвитку публічної установи та реалізацію стратегічного плану публічної установи.

Аналіз публікацій та результати досліджено дало змогу виділити підходи до організації роботи публічної установи: комплексний підхід, що полягає в одночасному врахуванні нагальних потреб публічної організації; інформатизаційний підхід, який базується на принципі повсюдної інформатизації, що має реалізовуватися у контексті відкритості та прозорості діяльності публічної організації; програмно-цільовий підхід, який передбачає застосування програмно-цільового методу формування місцевих бюджетів; соціально-психологічний підхід, що передбачає формування умов для впровадження змін за допомогою застосування поведінкових механізмів.

Встановлено, вдосконалення системи організації роботи публічної установи повинні відбуватись на основі поетапних процесів завершення адміністративної та адміністративно-територіальної реформ, впровадження електронного врядування в діяльність органів публічної адміністрації, подальше завершення конституційної реформи у частині децентралізації влади, реформування системи публічного управління, застосуванні новітніх концепцій, врахуванні цивілізаційних тенденцій розвитку суспільства.

Слід відзначити, що стратегічні напрями організації роботи публічної установи мають включати такі складові: загально-теоретичне дослідження процесу регулювання; дослідження напрямів і принципів державної політики у певній сфері публічного управління; дослідження формально визначених механізмів державного регулювання розвитку країни; комплексний аналіз функціонування підсистем та структури публічного управління; дослідження цільових, організаційних, ресурсних та інших складових процесу регулювання; формування умов регулювання діяльності органів влади на всіх рівнях; аналіз інституціональних економічних, правових, соціальних, історичних основ функціонування системи публічного управління.

В даній науковій роботі було здійснено дослідження на прикладі Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, яке є структурним підрозділом Тернопільської міської ради. Слід відзначити, що досліджуваним структурним підрозділом здійснюється робота щодо залучення молоді до активної громадської діяльності, підтримки дитячих і молодіжних громадських організацій, органів студентського самоврядування, а також захисту дітей. Так згідно показників фінансової результативності доведено, що дохід у 2023 р. становив 11077,8 тис.грн. та зріс на 5550,3 тис.грн. (1,5%) порівняно з 2022 р. Щодо фонду оплати праці працівників даного структурного підрозділу у 2022 р. становив 3071,3 тис.грн. в тому числі премії 777,8 тис.грн., а у 2023 р. 3879,0 тис.грн. та премії – 823,8 тис.грн., що більше на 807,7 тис.грн (26,3%).

Проведені розрахунки дали можливість стверджувати той факт, що у 2021р. порівняно з 2022 р. обсяг покупок відповідно до тендерних угод

Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей ТМР збільшився на 1217,4 тис.грн. або на 80,1%, що свідчить про загальну позитивну тенденцію в таких умовах функціонування. Звертаємо увагу на те, що негативна тенденція спаду в умовах воєнного стану відбулася у 2023 р. порівняно з 2022 р. на -835,0 тис.грн. (-30,5 %) та становила 1902,5 тис.грн. Впродовж 2023 року відділом молодіжної політики було проведено 33 заходи. На обліку дітей ССНД 211 чло у 2023 р., а також Влаштовано під опіку, піклування 30 чол.

Основною метою нашої проєктної пропозиції щодо удосконалення організації роботи публічної установи із застосуванням інструментів стратегічного управління є реалізація проєкту «Молодь Тернопілля» на 2024-2025 рр. даним відділом. Слід відзначити, що метою програми є створення можливостей для самореалізації та розвитку потенціалу молоді в місті, її участі та інтеграції у суспільне життя в конетксті реалізації пріоритетних завдань: підвищення рівня компетентностей молоді, у тому числі громадянських; підвищення рівня культури волонтерства серед молоді; активізація залучення молоді до процесів ухвалення рішень та зміцнення соціальної згуртованості.

Наступною нашою проєктною пропозицією щодо застосування інструментів стратегічного управління публічної установи є створення комунального підприємства «Смак+». Метою даного проєкту – надання комплексу послуг у сфері громадського харчування. Слід відзначити, загальні капітальні витрати на ремонт та облаштування приміщення для пропонованого КП «Смак+» становитиме 804,5 тис. грн., чиста теперішня вартість складає 15220,4 тис. грн.; індекс прибутковості рівний 2,1; простий термін окупності проєкту – 1 рік 8 місяців. Отож, запропонваоний проєкт є достатньо ефективним.

Разом з тим, інструменти стратегічного управління публічної установи дозволяє розробляти механізми реагування та адаптації до зовнішнього середовища господарювання, сприяє зниженню його невизначеності й формує основу для послідовної політики, спрямованої на вирішення не тільки поточних проблем, але й питань довготермінового розвитку.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Архипенко І. М. Стратегічне управління розвитком об'єднаних територіальних громад. Публічне адміністрування: теорія та практика. Вип. 2(22). 2019. С. 1-10.
2. Батанов О. В. Феноменологія сучасного європейського муніципалізму та місцевого самоврядування в Україні. Часопис Київського ун-ту права. 2020. № 4. С. 77–81.
3. Берданова О., Вакуленко В., Валентюк І.В., Ткачук А.Ф. Стратегічне планування розвитку ОТГ. Навчальний посібник. К.: 2017. 116 с.
4. Бородін Є.І. Розвиток інноваційних компетентностей публічних службовців: досвід проекту DESPRO. Управління інноваційним розвитком території : матер. наук.-практ. конф. За міжнар. участю. 30 листоп. 2019 р., м. Дніпропетровськ. Д.:ДПІДУ НАДУ. 2015. 192 с. URL: http://dridu.dp.ua/konf/konf_dridu/2015_11_30_mater_mup.pdf.
5. Бугай С. М. Про напрями вдосконалення територіальної організації місцевого самоврядування. URL: <http://dspace.nbuiv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/5904/14-Bugaj.pdf?sequence=1>.
6. Васійчук В.О. Основи цивільного захисту: Навч. посібник. Львів, 2010. 384 с.
7. Вілкул О. Всеукраїнський конкурс проєктів та програм розвитку місцевого самоврядування як інструмент практичної реалізації державної політики щодо регіонального розвитку. Місцеве самоврядування та регіональний розвиток в Україні. 2015. № 2. С. 5–7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mcrru_2013_2_4.
8. Волик В. С. Нормативно-правове забезпечення компетенційного підходу в управлінні державною службою. Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр». 2017. Вип. 1 (36).

9. Ворона П. В. Досвід проектної діяльності органів місцевого самоврядування в рамках Всеукраїнського конкурсу проектів і програм розвитку місцевого самоврядування за період 2015 – 2018 рр. Актуальні пробл. держ. упр. 2019. № 2(46). URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/apdu/2014-2/doc/3/01.pdf>.
10. Гончарук Н. Т. Взаємодія органів державної влади та органів місцевого самоврядування: правові та функціональні аспекти. Публічне упр.: теорія та практика : зб. наук. Праць асоціації д-рів наук з держ. упр. 2021 р. Вип. 2(6). С. 26 – 32.
11. Данилишин Б. На сьогодні стратегічно важливим є забезпечення залучення інвестицій в реальний сектор національної економіки. Урядовий портал : прес-служба Мінекономіки. 2022. 11 грудня. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=170100332.
12. Дегтярьова І. О. Застосування креативних методів для пошуку ефективних рішень щодо територіального розвитку : практичне заняття. Застосування інтерактивних технологій у галузі знань «Державне управління» : зб. метод. матер. за результатами роботи Школи пед. майстерності, черв.-серп. 2016 р. / за заг. ред. М. М. Білинської, В. М. Сороко, Л. А. Гаєвської. К. : НАДУ. 2020. С. 57–63.
13. Деякі питання надання адміністративних послуг органів виконавчої влади : постанова Кабінету Міністрів України від 16 трав. 2019 № 523/2014. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/523-2014-%D1%80>.
14. Дробот І. О. Реформування систем місцевого управління: зарубіжний досвід. URL: [http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2011-01\(5\)/11diouzd.pdf](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2011-01(5)/11diouzd.pdf).
15. Івченко В. Основи стратегії розвитку інноваційної системи України. Державне агентство України з інвестицій та інновацій, 17 квітня 2021 р. URL: <http://www.sadgora.cv.ua/content/view/173/34>.
16. Калашников В. Правові та організаційні засади місцевого самоврядування в ФРН. Актуальні пробл. держ. упр. : зб. наук. пр. Вип. 2 (32). Д. : ДРІДУ НАДУ. 2019. С. 240–247.

17. Книш П. В. Інноваційні соціальні технології: поняття та перспективи використання в системі державного управління URL: <http://www.academy.gov.ua>.
18. Лендшел М. О. Правові можливості для формування допоміжних рівнів та органів самоорганізації у Європі: досвід для України. URL: <http://samoorg.com.ua/blog/2013/03/04/pravovi-mozhливosti-dlya-formuvannya-dopomizhnih-rivniv-ta-organiv-samoorganizatsiyi-u-yevropi-dosvid-dlya-ukrayini>.
19. Малярчук А. Зарубіжний досвід формування місцевих бюджетів. Вісник ТАНГ. 2016. № 1. С. 23–27.
20. Мороз В. М. Охорона праці. Вінниця. НОВА КНИГА. 2015. 544с.
21. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 6 серп. 2018 р. № 385. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
22. Костюкевич Р. М., Мандзюк О. М. Проектне управління в системі стратегічного планування об'єднаних територіальних громад. Управління розвитком складних систем. Випуск 26. 2016. С. 74-82.
23. Методологія стратегічного планування розвитку об'єднаних територіальних громад в Україні. Проект «Підтримка політики регіонального розвитку в Україні». К.: 2018. 55 с.
24. Мороз В. М. Охорона праці. Вінниця. НОВА КНИГА. 2019. 544с.
25. Надання адміністративних послуг в Україні: погляд з регіонів : наук. видання / упоряд. М. Корявець. Чернігів : Поліський фонд міжнар. Та регіон. досліджень. 2021. 118 с.
26. Публічна адміністрація в Україні: становлення та розвиток / за заг.ред. А. В. Толстоухова, Н. Р. Нижник, Н. Т. Гончарук. Д. : Монолит. 2019. 400 с.: URL: <http://decentralization.gov.ua/news/item/id/2332>.
27. Стратегія та принципи здійснення реформ територіальної організації публічної влади в країнах ЄС: наук. розробка / уклад.: Л.Л. Прокопенко, О.М. Рудік, І.Д. Шумляєва та ін. К. : НАДУ. 2020. 52 с.

28. Сухінін Д. В. Інтеграція підходів оцінювання, моніторингу та контролю в системах управління якістю на рівні місцевого самоврядування. Публічне адміністрування: теорія та практика. 2019. Вип. 1(9). URL: [http://dridu.dp.ua/zbirnik/2019-01\(9\)/13sdvrms.pdf](http://dridu.dp.ua/zbirnik/2019-01(9)/13sdvrms.pdf).
29. Родченко В. Б., Нечипоренко Я. Є. Реалізація, моніторинг і оцінювання стратегії розвитку підприємництва в об'єднаних територіальних громадах. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Випуск 19, частина 2. 2018. С. 162-167.
30. Управління змінами в публічному адмініструванні : навч. посіб. / Ю. П. Шаров, І. А. Чикаренко, Т. В. Маматова та ін. ; за наук. ред. Ю. П. Шарова. Д.: ДРІДУ НАДУ. 2022. 148 с.
31. Твердохліб О.С. Формування та реалізація інформаційної політики держави в умовах новітніх загроз і викликів: монографія/за заг.ред. П.Б. Волянського. Київ: ІДУ НД ЦЗ, 2022. 264с.
32. Tverdokhlib O. State policy of digital development: global trends and Ukrainian realities. *Цивільна безпека: Державне управління та кризовий менеджмент Civil security: Public administration & crisis management*. 2022 №1. Р.83-97.
33. Шаров Ю.П. Демократичні зміни в публічному управлінні: програмно-цільова ідеологія здійснення. Вісн. Акад. митної служби України. Сер. Державне управління. 2020. Вип. 1. С. 33–38.
34. Ярова І. В. Модель механізму антикризового управління в адміністративно-територіальному утворенні. Аспекти публічного управління: зб. наук. пр. Д.: ДРІДУ НАДУ. 2017. № 8 (10). С. 76–83.

Звіт
Про роботу управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей
За 2022 рік

Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей координує діяльність комунальних закладів «Дитячо - юнацького пластового центру», «Тернопільського міського центру соціальних служб», комунального підприємства Тернопільський центру дозвілля та молодіжних ініціатив ім. Довженка.

Протягом звітного періоду створено сектор бухгалтерського обліку та звітності, у штатному розписі додано посаду завідувача сектору бухгалтерського обліку та звітності-головного бухгалтера, а також створено посаду водія.

Молодіжна політика

Протягом 2022 року відділом молодіжної політики було проведено такі заходи: Молитовний сніданок, Колядування з молоддю, Урочисті заходи до дня пам'яті героїв Крут, Поїздка з представниками ТМТГ у м. Ніжин для вшанування пам'яті героїв Крут, Заходи до Дня Героїв, Волонтерська Доба, День молоді, Святкові заходи до Дня Незалежності та Дня Міста, MindeGame, Творчі волонтерські вечори, Волонтерські перегляди кінофільмів та екскурсійні поїздки. Долучилися до Всеукраїнської акції «Листи до Бога». Спільно із ГС «Молодіжний Центр Тернопіль» провели профорієнтаційний захід «День Кар'єри – Новий Формат» та із Товариством Українських студентів-католиків «Обнова» проведено конференцію для молоді на тему «Яке наше завтра?».

У 2022 році відбулися вибори голови Молодіжної міської ради. Спільно проведено заходи: Спортивно-патріотичні молодіжні змагання «Кубок Шухевича», UkrainianUP, NEOсвіта.

У заходах прийняло участь близько 3000 молодих людей.

Здійснюється робота щодо залучення молоді до активної громадської діяльності, підтримки дитячих і молодіжних громадських організацій, органів студентського самоврядування.

- **Співпраця з UNFPA.** У рамках опитування «Індекс Благополуччя молоді» отримано показник благополуччя молоді – 0.76.

Здійснено візит та зустріч з представниками Тернопільської міської ради та команди та керівництва UNFPA, регіонального офісу в країнах Східної Європи та Центральної Азії та офісу в Україні. Обговорено проведення опитування Індексу благополуччя молоді у Тернополі протягом 2-х років, діяльність Кімнати кризового реагування для громадян, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі та відкриття ТатоХабу.

- **Співпраця з UNICEF.** На основі Аналітичної доповіді «Про стан забезпечення прав дітей та молоді у Тернопільській міській територіальній громаді в рамках ініціативи «Громада, дружня до дітей та молоді» продовжується реалізація 3 напрямів змін в місті: «право на безпеку», «право бути почутими» та «право на дитинство». В рамках даної ініціативи, в зв'язку з військовим станом в Україні, за ініціативи Дитячого Фонду ООН та за підтримки Асоціації міст України Тернопільська міська територіальна громада стала учасником проекту «Надзвичайне реагування на підтримку дітей, постраждалих від збройних конфліктів, шляхом грошових переказів територіальним громадам», що забезпечило отримання цільової пожертви у розмірі 1498000,00 грн 19.08.2022 р.

Завдяки співпраці управлінням сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей було здійснено закупівлі:

- легкового автомобіля для надання доступу до соціальних послуг сім'ям з дітьми, що перебувають у складних життєвих обставинах, сім'ям, де вчинені факти домашнього насилля, дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, іншим соціально незахищеним категоріям дітей та сімей з дітьми, в тому числі внутрішньо переміщеним особам для організації і функціонування мобільних бригад;
- пристрій неонатальний для фототерапії та обігріву НО-АФ-КРЗ та пристрій для фототерапії новонароджених НО-АФ-LED для надання доступу до безкоштовної медичної допомоги внутрішньо переміщеним особам та жителям громади; передано на баланс Перинатального центру II-го рівня КНП «Тернопільська комунальна міська лікарня №2»;
- обладнання для оснащення дитячого кутка для надання доступу до дозвілля дітям та доступу до сприятливих умов проведення спеціалізованих бесід з дітьми (під час очікування розгляду їх справи органом опіки), дітей та сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах та знаходяться на обліку у служби у справах дітей.

В рамках співпраці з Дитячим Фондом ООН в Тернопільську міську територіальну громаду було передано набори для дозвілля та навчання дітей, а саме: набори з шкільним обладнанням, набори з спортивним інвентарем,

набори з письмовим обладнанням. Загальна кількість наборів складає понад 150 штук. Набори були передані в користування шкільних закладів; комунальних закладів, що займаються навчанням чи дозвіллям дітей; молодіжних та дитячих громадських організацій.

Соціальна підтримка сім'ї

Назва заходу	Виконання за 2021 р.	Виконання на 01.11.2022 р.
Надання статусу багатодітним сім'ям Тернопільської міської територіальної громади (виготовлення посвідчень батьків багатодітної сім'ї та дитини з багатодітної сім'ї)	Видано 214 посвідчень багатодітної сім'ї та 503 посвідчень дитини з багатодітної сім'ї	Видано 230 посвідчень багатодітної сім'ї та 112 посвідчень дитини з багатодітної сім'ї та у зв'язку з відсутністю дитячих посвідчень 344 довідки дитини з багатодітної сім'ї
Забезпечення ведення електронного обліку багатодітних сімей Тернопільської міської територіальної громади	В Тернопільській міській територіальній громаді зареєстровано 2250 багатодітних сім'ї, в яких виховується 7954 дітей	В Тернопільській міській територіальній громаді зареєстровано 2081 багатодітні сім'ї, в яких виховується 6592 дітей
Здійснення оцінки потреб, соціальне обслуговування та супровід сімей Тернопільської міської територіальної громади, які опинилися в складних життєвих обставинах	Здійснено: - 452 оцінок потреб сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах; - 84 оцінок потреб сімей учасників бойових дій, учасників АТО, учасників війни; - 3 оцінки потреб сімей вимушено переміщених осіб. - 85 сім'ям забезпечено соціальний супровід, 324 сім'ям надано комплекс соціальних послуг.	Здійснено: - 389 оцінок потреб сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах; - 66 оцінок потреб сімей учасників бойових дій, учасників АТО, ООС, учасників війни; - 26 оцінки потреб сімей вимушено переміщених осіб. - 65 сім'ям забезпечено соціальний супровід, 383 сім'ям надано комплекс соціальних послуг.
Контроль за цільовим використанням допомоги при народженні дитини	Здійснено 32 перевірки цільового використання коштів. З метою призначення державної соціальної допомоги одиноким матерям здійснено 75 оцінок потреб сім'ї.	Здійснено 11 перевірок цільового використання коштів. З метою призначення державної соціальної допомоги одиноким матерям здійснено 15 оцінок потреб сім'ї.
Забезпечення соціального супроводу сімей, які опікуються дітьми-сиротами	Забезпечено соціальний супровід та надавались соціальні послуги 9 сім'ям,	Забезпечено соціальний супровід та надавались соціальні послуги 18 сім'ям,

та дітьми, позбавленими батьківського піклування (за згодою)	в яких виховується під опікою та піклуванням 8 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.	в яких виховується під опікою та піклуванням 24 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.
Проведення заходів із запобігання насильству в сім'ї шляхом надання необхідних соціальних послуг та проведення ефективної превентивної роботи серед населення;	Забезпечено соціальний супровід 8 особам, що постраждали від насильства в сім'ї з урахуванням спеціальних потреб населення та відповідно до Державних стандартів надання соціальних послуг	Забезпечено соціальний супровід 4 особам, що постраждали від насильства в сім'ї з урахуванням спеціальних потреб населення та відповідно до Державних стандартів надання соціальних послуг.
Надання допомоги особам, що постраждали від насильства в сім'ї (їх реабілітація та соціальна реінтеграція, урахування спеціальних потреб окремих груп таких осіб, зокрема дітей, стандартизація соціальних послуг у сфері запобігання насильству в сім'ї);	Запроваджено надання соціальної послуги кризового та екстреного втручання відповідно до Державного стандарту. Здійснено 185 оцінок кризової ситуації в сім'ях. Фахівцями із соціальної роботи проведено профілактичні бесіди та надано інформаційні послуги з питань запобігання насильству в сім'ї з дорослими членами сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах, особами, які повернулися з місць позбавлення волі, або були засуджені до альтернативних форм покарання	Запроваджено надання соціальної послуги кризового та екстреного втручання відповідно до Державного стандарту. Здійснено 496 оцінок кризової ситуації в сім'ях. Фахівцями із соціальної роботи проведено профілактичні бесіди та надано інформаційні послуги з питань запобігання насильству в сім'ї з дорослими членами сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах, особами, які повернулися з місць позбавлення волі, або були засуджені до альтернативних форм покарання.
Організація та проведення заходів з нагоди державних свят та соціальних дат (День сім'ї, День матері, День батька, День Святого Миколая та інших заходів) для дітей та сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах	Організація та проведення заходу з нагоди Дня матері, Нагороджено 45 матерів з числа багатодітних, які виховують 6 і більше дітей, лідерів громадських організацій, громадських організацій які опікуються дітьми із особливими потребами, «Мати-героїня», дружин загиблих героїв «Небесної сотні» та військових АТО	Організація та проведення заходу з нагоди Дня матері, у сквері Тараса Шевченка на центральній алеї було висаджено «Квітник матері», спільно з міським головою, матерями загиблих героїв, лідерками громадських організацій. Загалом у акції взяли участь понад 50 осіб.

	- Організація та проведення «Свята школяра» для 150 дітей та сімей, які опинилися в складних життєвих обставин, дітей-сиріт, дітей позбавлених батьківського піклування - Організовано та проведено Міжнародний День захисту дітей	До Дня батька управлінням спільно з командою Sunset prod було відзнято мотиваційний ролик - Організація та проведення «Свята школяра» для 60 дітей, які опинилися в складних життєвих обставин, дітей-сиріт, дітей позбавлених батьківського піклування - Організовано та проведено Міжнародний День захисту дітей, у якому взяли участь понад 500 діток

- На території Тернопільської міської територіальної громади відпрацьована ефективна модель впровадження та функціонування **Денного центру для осіб соціальної – психологічної допомоги, що постраждали від домашнього насильства та насильства за ознакою статі**. Участь у проєкті «Міста вільні від насильства» дасть змогу Тернопільській міській територіальній громаді провести ремонтні роботи в приміщенні Денного центру.

- У серпні 2022 при Комунальному закладі Тернопільської міської ради Тернопільському міському центрі соціальних служб запрацювала спеціалізована служба первинного соціально-психологічного консультування осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі 9 за кошти державної субвенції), яка надає разові або періодичні консультації особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, щодо заходів реагування на випадки домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, сприяє ефективному розв'язанню проблем самою постраждалою особою (за підтримки фахівців соціальних служб), направляє її у разі потреби до відповідних суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії насильству, надає первинну психологічну підтримку та інформує щодо можливостей отримання послуг інших суб'єктів.

- Також в рамках проєкту Фонду ООН у галузі народонаселення (UNFPA) «Міста і громади вільні від домашнього насильства», у якому якраз відбувається навчання суб'єктів, які надають послуги постраждалим від домашнього та гендерно зумовленого насильства, працює ще одна мобільна бригада соціально- психологічної допомоги особам, постраждалим від домашнього та гендерно зумовленого насильства.

- Координаційною радою з питань гендерної рівності, запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, протидії торгівлі людьми в Тернопільській міській територіальній громаді проведено 2 засідання.

Служба у справах дітей

Пріоритетні завдання служби у 2022 році:

- виявлення дітей, які залишились без батьківського піклування;
- виявлення батьків, які неспроможні або не бажають виконувати виховні функції, вжиття до них заходів, визначених чинним законодавством;
- проведення комплексних заходів щодо захисту прав та інтересів дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі таких, що можуть загрожувати їх життю та здоров'ю;
- проведення профілактичної правовиховної роботи.

Станом на **21.11.2022р.** у банку даних Єдиної інформаційно-аналітичної системи «Діти» перебуває **146** дітей, з них: **44** дітей – сиріт, **102** дітей позбавлених батьківського піклування, а саме:

під опікою – **108** дитини;

в прийомних сім'ях – **14** дітей;

в дитячому будинку сімейного типу - **1** дитина;

в державних закладах – **15** дітей;

тимчасово влаштовано до рідних – **12** дітей;

в гуртожитку – **1** дитина.

На місцевому обліку перебуває **24** дитини, які можуть бути усиновлені. На даний час на обліку кандидатів в усиновлювачі перебуває **22** сімей. Впродовж звітного періоду за рішенням суду усиновлено **3** дітей, які перебувають на місцевому обліку та обліку з інших районів Тернопільської області. Із закладів для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування усиновлено – **3** дітей.

За 2022 рік звітного періоду передано під опіку **17** дітей.

Однією із форм сімейного виховання є влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування у прийомні сім'ї. Здійснюється соціально-правовий патронат **12** прийомних сімей, в яких виховується **12** прийомних дітей. Службою у справах та дітей управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради здійснюється контроль за умовами виховання, утримання, навчання прийомних дітей.

Однією із складових соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування є захист їх житлових і майнових прав та інтересів. Здійснюється постійний контроль за додержанням вимог чинного законодавства щодо захисту майнових, житлових прав дітей. З цією метою

закріплено житло за місцем його знаходження на праві користування – **93**; належить на праві власності – **29**; складено банки даних дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, які не мають власного житла та потребують покращення житлово-побутових умов – **26**.

З метою запобігання випадкам домашнього насильства, взято участь у **252** виїздах в складі міждисциплінарної команди.

В ході здійснення рейдів «Діти вулиці. Вокзал» проведено **26** рейдів, виявлено **48** дітей.

Організовано роботу «гарячої» телефонної лінії. За звітний період надано **33** консультацій та рекомендацій з питань захисту прав дитини.

Здійснюється контроль за умовами проживання й виховання **85** дітей, які виховуються у **38** функціонально неспроможних сім'ях.

З метою захисту прав та законних інтересів дітей, працівниками служби у справах дітей прийнято участь у **24** судових засіданнях.

Підготовлено **2** рішення органу опіки та піклування про підтвердження місця проживання дитини з метою тимчасового виїзду за межі України; **2** рішення – про надання статусу особи, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів; **76** рішень органу опіки і піклування, щодо погодження виїзду дітей за межі України у воєнний час.

За звітний період розглянуто **1058** звернень з питань соціального захисту дітей.

З метою підвищення відповідальності батьків за виховання дітей, ініційовано притягнення до адміністративної відповідальності **122** батьків за неналежне ставлення до виконання батьківських обов'язків, **104** батьків – попереджено.

Відповідно до п.2. у Гуманітарному штабі на залізничному вокзалі управлінням сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей та комунальним закладом Тернопільської міської ради Тернопільський міський центр соціальних служб було організовано:

- цілодобовий прийом вимушено переміщених осіб щодо надання тимчасового прихистку (12329 осіб);
- цілодобову реєстрацію та видачу направлень на поселення в тимчасові прихистки, безкоштовний довіз до них (супровід поліції давав це зробити і в комендантську годину);
- надання вимушено переміщеним особам гігієнічних та продуктових наборів. Це вдалося зробити завдяки партнерській співпраці з християнськими благодійними фондами, Товариством Червоного Хреста, проектам ООН в галузі народонаселення, МОМ, UNICEF та ін.;
- волонтерську роботу щодо надання евакуйованим питної води, безкоштовної гарячої їжі, кави/чаю;

- діяльність «дитячої кімнати» із спальними та ігровими зонами для жінок з дітьми. Забезпечено їх дитячим харчуванням, підгузками, одягом тощо.;
- забезпечено роботу 2-х цілодобових телефонних ліній, на яких надавались консультації інформаційного, психологічного, гуманітарного характеру;
- забезпечено діяльність мобільних бригад соціально-психологічної допомоги особам, які прибувають евакуаційними потягами до м. Тернополя.

З початку воєнного стану в Україні видано 1289 посвідок волонтера управлінням сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради спільно із управлінням молоді, спорту та іміджевих проєктів Тернопільської обласної військової адміністрації.

Налагоджена співпраця із Гуманітарними штабами, які діють на території Тернопільської міської територіальної громади.

Порівняльна таблиця роботи служби у справах дітей

№ п/п		2021 рік	10 місяців 2021 року	10 місяців 2022 року
1.	Облік дітей ССНД, з них:	216	212	211
1.1	- діти - сироти	39	40	10
1.2	- діти, позбавлені батьківського піклування	103	97	16
1.3	- діти, що опинились в складних життєвих обставинах	74	75	85
2.	Влаштовано під опіку, піклування	7	13	11
3.	Функціонує прийомних сімей, в них виховується дітей	9/9	10/12	10/12
4.	Усиновлено	11	13	2
5.	Проведено з дітьми профілактичних бесід	91	80	95
6.	Проведено з батьками профілактичних бесід	63	57	75
7.	Проведено в навчальних закладах: лекцій, семінарів, «круглих столів»	65	52	18
8.	Проведено перевірок навчальних закладів з організації виховної роботи, спеціальних закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	-	-	-
9.	Взято участь у судових засіданнях	127	106	187
10.	Розглянуто звернень громадян	761	630	517
11.	Проведено засідань комісії з питань захисту прав дитини/винесено рішень	14/481	10/426	12/229

12.	Підготовлено проектів рішень виконавчого комітету:			
12.1	- про надання статусу дитині	11	18	24
12.2	- про встановлення опіки, піклування	7	9	14
12.3	- про встановлення опіки над майном	9	2	1
12.4	- про затвердження висновку органу опіки та піклування про позбавлення батьківських прав	15	16	32
12.5	- про затвердження висновку органу опіки та піклування про визначення місця проживання дитини	10	56	50
12.6	- про затвердження висновку органу опіки та піклування про участь у вихованні дитини одного з батьків, що проживає окремо	23	33	23
12.7	- про надання дозволу на укладання договору дарування, купівлі-продажу майна, де дитина має право власності, або право користування житловим приміщенням	217	207	102
12.8	- про підтвердження місця проживання дитини для її тимчасового виїзду за межі України	16	17	1
12.9	- про надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів	1	1	1
12.10	- про затвердження висновку органу опіки та піклування щодо доцільності /недоцільності виселення дитини	2	3	3
12.11	про затвердження висновку органу опіки та піклування щодо доцільності зняття /не зняття з реєстрації місця проживання дитини	1	1	1

Структура управління

Назва структурних підрозділів і найменування посади	Кількість штатних одиниць 2021 р.	Кількість штатних одиниць 2022 р.

Начальник управління	1	1
Головний спеціаліст – юристконсульт	1	1
Водій автомобіля (клас середній)		1
Сектор бухгалтерського обліку та звітності		
Завідувач сектору – головний бухгалтер		1
Головний спеціаліст – бухгалтер	1	1
Сектор у справах сім'ї		
Завідувач сектору у справах сім'ї	1	1
Головний спеціаліст	1	1
Відділ молодіжної політики		
Начальник відділу	1	1
Головний спеціаліст	2	2
СЛУЖБА У СПРАВАХ ДІТЕЙ		
Заступник начальника управління – начальник служби	1	1
Відділ соціально-правового захисту дітей		
Начальник відділу	1	1
Головний спеціаліст	3	3
Відділ з питань опіки та піклування		
Начальник відділу	1	1
Головний спеціаліст	4	4
Старший інспектор	1	1
Всього штатних одиниць	19	21

Фонд оплати праці	2021 р.	2021 р. 10 місяців (грн.)	2022р. 10 місяців (грн.)
Нарахована заробітна плата	4442876,88	3071338,52	3878997,73
в т.ч. премія	1486609,42	777842,35	823777,35

Міський голова

Сергій НАДАЛ

Звіт
Про роботу управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей
за 2023 рік

Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей координує діяльність комунальних закладів: «Дитячо-юнацький пластовий центр», «Тернопільський міський центр соціальних служб», комунального підприємства «Тернопільський центр дозвілля та молодіжних ініціатив ім. Довженка».

Протягом звітного періоду структура і штати в управлінні збереглися, у штатний розпис комунального підприємства «Тернопільський центр дозвілля та молодіжних ініціатив ім. Довженка» додалося 3 працівника – чергових.

За ініціативи міського голови управлінням сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей розроблені програми - «Діти Героїв Тернопільської міської територіальної громади» на 2023-2025 роки та «Родини Героїв Тернопільської міської територіальної громади» на 2023-2025 роки.

Молодіжна політика

Впродовж 2023 року відділом молодіжної політики було проведено 33 заходи: День пам'яті Героїв Крут, Молодіжний Історичний Форум, Молитовний Сніданок, Великодня писанка, Гаївки з молоддю, 10-ті ювілейні Наукові Пікніки, Урочисті заходи до Дня Героїв, Базові тренінги програми «Молодіжний працівник», зустрічі «Кава з поліцейським», Заходи в рамках святкування Дня Молоді (Фестиваль Мистецтв; Нагородження активних представників молодіжних громадських організацій, студентських/учнівських самоврядувань та військовослужбовців; Відвідування спільно з молоддю поранених військовослужбовців), Участь представників Тернопільської міської територіальної громади у заході «Світовий День молоді», Акція «Доба» спільно із ГО «Спілка Української Молоді в Україні», Школа Українського Лицаря спільно із ГО «Молодіжний Націоналістичний Конгрес», Альтернативна олімпіада «ПрофіGames» та Комплекс профорієнтаційних тренінгів «Обирай професію – обирай майбутнє!» спільно із ГО «АТОМ», V Відкритий Західноукраїнський інтелектуальний турнір «Natus Vincere» спільно із Юридичним факультетом Західноукраїнського національного університету, Навчально-профорієнтаційний захід «День Кар'єри – Нові можливості» спільно ГС «Молодіжний Центр Тернопіль», 15-тий Відкритий чемпіонат Галичини з

інтелектуально-розвиваючих ігор ім. Ю. Беркити «Разом до перемоги» спільно із ДГО «ТИДИВИ». У заходах прийняло участь близько 16000 молодих людей.

Здійснюється робота щодо залучення молоді до активної громадської діяльності, підтримки дитячих і молодіжних громадських організацій, органів студентського самоврядування.

Проводиться конкурс з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства у 2023 році на конкурс подано 13 проектів від 8 інститутів громадянського суспільства. Фінансування отримали 12 проектів від 8 інститутів громадянського суспільства. Протягом 10 місяців 2023 року реалізовано: Соціальний проект для молоді Тернопільської міської територіальної громади «Івана Не Купала» спільно з ТУСК «Обнова», Вишкільно-виховний табір «Крізь терни до зірок» спільно із ГО «Спілка Української молоді в Україні», Школа першої допомоги, Загін швидкого реагування та УАВС – молодь, як агенти поведінкових змін спільно із ТОО Товариство Червоного Хреста України, Молодіжний клуб «Памолодь» спільно із ГО «АТОМ», Україні потрібен кожен спільно із ГО «Молода Просвіта», Волонтерська академія та Клуб молодіжних ініціатив «Майже дорослі» спільно із БФ «Карітас».

Продовжує свою роботу Молодіжна міська рада, спільно проведено заходи: Спортивно-патріотичні молодіжні змагання «Кубок Шухевича», UkrainianUP, NEOсвіта. У 2023 році розпочало свою роботу VII-скликання Молодіжної міської ради, на 1 звітно-виборчій сесії обрано голову, секретаря та 4-х заступників. В рамках діяльності Молодіжної ради проведено 11 сесій.

У 2023 році управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей продовжує активну співпрацю з міжнародними організаціями та фондами, а саме:

- **Співпраця з UNFPA.** У рамках опитування «Індекс Благополуччя молоді» отримано показник благополуччя молоді – 0.75, що став найвищим показником серед усіх міст України. Для визначення Індексу благополуччя молоді в Тернопільській міській територіальній громаді було проведено опитування, що охоплювало 49 первинних показників і дало змогу оцінити рівень добробуту молоді у різних сферах життя: освіта, здоров'я, економічні можливості, участь у політичному та громадському житті, інформаційні та комунікаційні технології, безпека та захищеність.

- **Співпраця з UNICEF.** На основі Аналітичної доповіді «Про стан забезпечення прав дітей та молоді у Тернопільській міській територіальній громаді в рамках ініціативи «Громада, дружна до дітей та молоді» продовжується реалізація 3 напрямів змін в місті: «право на безпеку», «право бути почутими» та «право на дитинство».

- **Співпраця в рамках статусу «Люблін – Молодіжна Столиця Європи».**

Представники управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей взяли участь у заходах «Ніч Культури» на якому змогли ознайомитися із навчальними візитами у Молодіжні центри та простори, взяти участь у спільному засіданні Люблінської міської ради та Молодіжної міської ради. Участь у Конгресі Транскордонної Співпраці - спільно із експертами із Бельгії, Хорватії, Чехії, Грузії, Молдови, Норвегії, України та Великої Британії змогли обговорити, як створювати міста, дружні до молоді, а також як місцеві громади можуть підтримувати молодих людей у реалізації їхніх потреб та амбіцій. Важливою частиною програми є стажування, які включають відвідування місць, де безпосередньо відбувається робота з молоддю.

Соціальна підтримка сім'ї

<u>Назва заходу</u>	<u>Виконання на 01.11.2022 р.</u>	<u>Виконання на 01.11.2023 р.</u>
Надання статусу багатодітним сім'ям Тернопільської міської територіальної громади (виготворення посвідчень батьків багатодітної сім'ї та дитини з багатодітної сім'ї	Видано 197 посвідчень багатодітної сім'ї та 112 посвідчень дитини з багатодітної сім'ї та у зв'язку з відсутністю дитячих посвідчень 323 довідки дитини з багатодітної сім'ї	Видано 139 посвідчень багатодітної сім'ї, 140 довідок багатодітної сім'ї та 29 посвідчень дитини з багатодітної сім'ї та 476 довідок дитини багатодітної сім'ї.
Забезпечення ведення електронного обліку багатодітних сімей Тернопільської міської територіальної громади	В Тернопільській міській територіальній громаді зареєстровано 2073 багатодітні сім'ї, в яких виховується 6567 дітей	В Тернопільській міській територіальній громаді зареєстровано 2308 багатодітних сім'ї, в яких виховується 7301 дитина

Здійснення оцінки потреб, соціальне обслуговування та супровід сімей Тернопільської міської територіальної громади, які опинилися в складних життєвих обставинах	Здійснено: - 375 оцінок потреб сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах; - 63 оцінок потреб сімей учасників бойових дій, учасників АТО, ООС, учасників війни; - 23 оцінки потреб сімей вимушено переміщених осіб. - 55 сім'ям забезпечено соціальний супровід, 375 сім'ям надано комплекс соціальних послуг.	Здійснено: - 570 оцінок потреб сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах, - 153 оцінки потреб сімей учасників бойових дій, учасників АТО, ООС, учасників війни, сімей загиблих Героїв, - 275 оцінок потреб сімей вимушено переміщених осіб. - 74 сім'ям забезпечено соціальний супровід та 1961 сім'ї надано комплекс соціальних послуг.
Контроль за цільовим використанням допомоги при народженні дитини	Здійснено 11 перевірок цільового використання коштів. З метою призначення державної соціальної допомоги одиноким матерям здійснено 15 оцінок потреб сім'ї.	Здійснено 12 перевірок цільового використання коштів. З метою призначення державної соціальної допомоги одиноким матерям здійснено 19 оцінок потреб сім'ї.
Забезпечення соціального супроводу сімей, які опікуються дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування (за згодою)	Забезпечено соціальний супровід та надавались соціальні послуги 18 сім'ям, в яких виховується під опікою та піклуванням 24 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.	Забезпечено соціальний супровід та надавались соціальні послуги 42 сім'ям, в яких виховується під опікою та піклуванням 72 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.
Проведення заходів із запобігання насильству в сім'ї шляхом надання необхідних соціальних послуг та проведення ефективної превентивної роботи серед населення;	Забезпечено соціальний супровід 4 особам, що постраждали від насильства в сім'ї з урахуванням спеціальних потреб населення та відповідно до Державних стандартів надання соціальних послуг.	Забезпечено соціальний супровід 3 особам, що постраждали від насильства в сім'ї з урахуванням спеціальних потреб населення та відповідно до Державних стандартів надання соціальних послуг.

Надання допомоги особам, що постраждали від насильства в сім'ї (їх реабілітація та соціальна реінтеграція, урахування спеціальних потреб окремих груп таких осіб, зокрема дітей, стандартизація соціальних послуг у сфері запобігання насильству в сім'ї);	Запроваджено надання соціальної послуги кризового та екстреного втручання відповідно до Державного стандарту. Здійснено 481 оцінку кризової ситуації в сім'ях. Фахівцями із соціальної роботи проведено профілактичні бесіди та надано інформаційні послуги з питань запобігання насильству в сім'ї з дорослими членами сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах, особами, які повернулися з місць позбавлення волі, або були засуджені до альтернативних форм покарання.	Запроваджено надання соціальної послуги кризового та екстреного втручання відповідно до Державного стандарту. Здійснено 963 оцінки кризової ситуації в сім'ях. Фахівцями із соціальної роботи проведено профілактичні бесіди та надано інформаційні послуги з питань запобігання насильству в сім'ї з дорослими членами сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах, особами, які повернулися з місць позбавлення волі, або були засуджені до альтернативних форм покарання.

Організація та проведення заходів з нагоди державних свят та соціальних дат (День сім'ї, День матері, День батька, День Святого Миколая та інших заходів) для дітей та сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах	Організація та проведення заходу з нагоди Дня матері, у сквері Тараса Шевченка на центральній алеї було висаджено «Квітник матері», спільно з міським головою, матерями загиблих героїв, лідерками громадських організацій. Загалом у акції взяли участь понад 50 осіб. До Дня батька управління спільно з командою Sunset prod було відзнято мотиваційний ролик - Організація та проведення «Свята школяра» для 60 дітей, які опинилися в складних життєвих обставин, дітей-сиріт, дітей позбавлених батьківського піклування - Організовано та проведено Міжнародний День захисту дітей, у якому взяли участь понад 500 діток	Надано підтримку та організовано участь Родин загиблих Героїв у заходах, Проща та молитовна зустріч у Марійському духовному центру в с. Зарваниця та висадка квітів на «Клумбі матері». Організовано та реалізовано ряд екскурсій для дітей Героїв (до Тернопільської міської ради, Головного Управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Тернопільській області, Центру Науки Тернополя, прогулянка теплоходом по Тернопільському озеру, ресторанного комплексу «Максим», Тернопільського обласного академічного театру Актора та ляльки, спортивну базу «Відкривайте спорт», готелю «Галичина», Тернопільського обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, Школи народних ремесел, Департаменту патрульної поліції Управління патрульної поліції в Тернопільській області, Музичної школи №1 ім. В. Барвінського. Усього в заходах взяло 325 осіб. Організовано та проведено «Свято школяра» для 72 дітей, які опинилися в складних життєвих обставин, дітей-сиріт, дітей позбавлених батьківського піклування. В грудні 2022

У співпраці Тернопільської міської ради з міжнародними партнерами організовувалися заходи з видачі гуманітарної допомоги пільговим категоріям дітей, зокрема видача 500 наплічників для першокласників та видача 800 ланчбоксів.

Завдяки якісно налагодженій співпраці Тернопільської міської ради з Фондом ООН в галузі Народонаселення в Україні 19 липня 2023 року на базі КЗ Тернопільської МР "Тернопільський міський центр соціальних служб" відкрили Денний центр соціально-психологічної допомоги особам які постраждали від домашнього насильства та насильства за ознакою статі.

В рамках співпраці із закордонними партнерами, які надають свою підтримку Україні в період військового стану, зокрема організації таборів для дітей загиблих Героїв та дітей батьки яких беруть участь в обороні нашої держави від російської агресії. Станом на звітний період Тернопільською міською радою було надане сприяння та організовано 6 поїздок, з метою ознайомлення українських дітей з культурою та традиціями Польщі, Литви, Швеції, Німеччини, США, 157 дітей мали чудово організоване дозвілля та відпочинок.

Служба у справах дітей

Пріоритетні завдання служби у справах дітей у 2023 році:

- виявлення дітей, які залишились без батьківського піклування;
- виявлення батьків, які неспроможні або не бажають виконувати виховні функції, вжиття до них заходів, визначених чинним законодавством;
- проведення комплексних заходів щодо захисту прав та інтересів дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі таких, що можуть загрожувати їх життю та здоров'ю;
- проведення профілактичної правовиховної роботи;
- забезпечення формування та ведення банку дітей загиблих (померлих) та зниклих безвісти військовослужбовців та проведення заходів для змістовного дозвілля та відпочинку дітей Героїв в рамках Програми «Діти Героїв Тернопільської міської територіальної громади» на 2023-2025 роки.

Станом на **01.11.2023 року** у банку даних управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради перебуває **117** дітей Героїв.

Станом на **01.11.2023 року** у банку даних Єдиної інформаційно-аналітичної системи «Діти» перебуває **155** дітей, з них: **50** дітей – сиріт, **150** дітей позбавлених батьківського піклування, а саме:

- під опікою – **132** дитини;
- в прийомних сім'ях – **10** дітей;
- в дитячому будинку сімейного типу - **0** дітей;
- в державних закладах – **10** дітей;

тимчасово влаштовано до рідних – **2** дітей;
в гуртожитку – **1** дитина.

На місцевому обліку перебуває **19** дітей, які можуть бути усиновлені. На даний час на обліку кандидатів в усиновлювачі перебуває **24** сімей. Впродовж звітнього періоду за рішенням суду усиновлено **11** дітей, які перебувають на місцевому обліку та обліку з інших районів Тернопільської області. Із закладів для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування усиновлено – **11** дітей.

За 2023 рік звітнього періоду передано під опіку **26** дітей.

Одними із форм сімейного виховання є влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування у прийомні сім'ї та у дитячі будинки сімейного типу. Здійснюється соціально-правовий патронат **9** прийомних сімей, в яких виховується **10** прийомних дітей, та **1** дитячого будинку сімейного типу, в якому виховується **5** дітей. Службою у справах та дітей управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради здійснюється контроль за умовами виховання, утримання, навчання прийомних дітей.

Однією із складових соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування є захист їх житлових і майнових прав та інтересів. Здійснюється постійний контроль за дотриманням вимог чинного законодавства щодо захисту майнових, житлових прав дітей. З цією метою складено банки даних дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, які не мають власного житла – **20**; мають житло на праві користування – **110**; належить на праві власності – **25**.

З метою запобігання випадкам домашнього насильства, взято участь у **425** виїздах в складі міждисциплінарної команди.

В ході здійснення рейдів «Діти вулиці. Вокзал» проведено **44** рейди, виявлено **70** дітей.

Організовано роботу «гарячої» телефонної лінії. За звітний період надано **32** консультацій та рекомендацій з питань захисту прав дитини.

Здійснюється контроль за умовами проживання й виховання **95** дітей, які опинились в складних життєвих обставинах, виховуються у **47** функціонально неспроможних сім'ях.

З метою захисту прав та законних інтересів дітей, працівниками служби у справах дітей прийнято участь у **169** судових засіданнях.

Підготовлено **1** рішення органу опіки та піклування про підтвердження місця проживання дитини з метою тимчасового виїзду за межі України; **68** рішень – про надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів; **76** рішень органу опіки і піклування, щодо погодження виїзду дітей за межі України у воєнний час; **16** рішень органу опіки і піклування про уповноваження щодо супроводу дітей; **11** рішень про влаштування малолітніх

дітей.

За звітний період розглянуто **967** звернень з питань соціального захисту дітей.

З метою підвищення відповідальності батьків за виховання дітей, ініційовано притягнення до адміністративної відповідальності **119** батьків за неналежне ставлення до виконання батьківських обов'язків, **106** батьків – попереджено.

У Гуманітарному штабі на залізничному вокзалі управлінням сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей та комунальним закладом Тернопільської міської ради Тернопільський міський центр соціальних служб до травня 2023 року було організовано:

- цілодобовий прийом вимушено переміщених осіб щодо надання тимчасового прихистку;
- цілодобову реєстрацію та видачу направлень на поселення в тимчасові прихистки, безкоштовний довіз до них (супровід поліції давав це зробити і в комендантську годину);
- надання вимушено переміщеним особам гігієнічних та продуктових наборів. Це вдалося зробити завдяки партнерській співпраці з християнськими благодійними фондами, Товариством Червоного Хреста, проектам ООН в галузі народонаселення, МОМ, UNICEF та ін.;
- волонтерську роботу щодо надання евакуйованим питної води, безкоштовної гарячої їжі, кави/чаю;
- діяльність «дитячої кімнати» із спальними та ігровими зонами для жінок з дітьми. Забезпечено їх дитячим харчуванням, підгузками, одягом тощо.;
- забезпечено роботу 2-х цілодобових телефонних ліній, на яких надавались консультації інформаційного, психологічного, гуманітарного характеру;
- забезпечено діяльність мобільних бригад соціально-психологічної допомоги особам, які прибувають евакуаційними потягами до м. Тернополя.

Потягом звітного періоду управлінням сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей координувала роботу Пунктів Незламності «Тепле місто» на базі КП «Тернопільський центр дозвілля та молодіжних ініціатив ім. Довженка», КЗ «Дитячо-юнацький пластовий центр» та Залізничному вокзалі.

Порівняльна таблиця роботи служби у справах дітей

№ п/п		10 місяців 2022 року	10 місяців 2023 рік
1.	Облік дітей ССНД, з них:	235	246
1.1	- діти - сироти	47	50
1.2	- діти, позбавлені батьківського піклування	103	100
1.3	- діти, що опинились в складних життєвих обставинах	85	96
2.	Влаштовано під опіку, піклування	24	30
3.	Функціонує прийомних сімей, в них виховується дітей	10/12	9/10
4.	Усиновлено	4	10
5.	Проведено з дітьми профілактичних бесід	95	123
6.	Проведено з батьками профілактичних бесід	75	98
7.	Проведено в навчальних закладах: лекцій, семінарів, «круглих столів»	18	12
8.	Проведено перевірок навчальних закладів з організації виховної роботи, спеціальних закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	-	-
9.	Взято участь у судових засіданнях	187	175
10.	Розглянуто звернень громадян	517	687
11.	Проведено засідань комісії з питань захисту прав дитини/винесено рішень	12/229	22/476
12.	Підготовлено проектів рішень виконавчого комітету:		
12.1	- про надання статусу дитині	24	23
12.2	- про встановлення опіки, піклування	14	23
12.3	- про встановлення опіки над майном	1	2
12.4	- про затвердження висновку органу опіки та піклування про позбавлення батьківських прав	32	50
12.5	- про затвердження висновку органу опіки та піклування про визначення місця проживання дитини	50	45
12.6	- про затвердження висновку органу опіки та піклування про участь у вихованні дитини одного з батьків, що проживає окремо	23	12

12.7	- про надання дозволу на укладання договору дарування, купівлі-продажу майна, де дитина має право власності, або право користування житловим приміщенням	102	161
12.9	- про надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів	1	189

Міський голова

Сергій НАДАЛ

ПОЛОЖЕННЯ
про управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей
Тернопільської міської ради

1. Загальні положення.

- 1.1. Управління у справах сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей (далі - управління) є виконавчим органом Тернопільської міської ради, утворюється міською радою, їй підзвітне та підконтрольне, підпорядковане виконавчому комітету та міському голові.
- 1.2. Управління є правонаступником управління у справах сім'ї, молодіжної політики і спорту Тернопільської міської ради і є правонаступником його прав та обов'язків в частині задоволення потреб та інтересів територіальної громади щодо питань сім'ї, молоді та захисту дітей.
- 1.3. Управління у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, постановами Верховної Ради України, нормативно-правовими актами Президента України та Кабінету Міністрів України, органів виконавчої влади, рішеннями Тернопільської міської ради та її виконавчого комітету, розпорядженнями міського голови, Національним стандартом України ДСТУ ISO 9001:2015 системи управління якістю, Настановою з якості та цим Положенням.
- 1.4. Управління користується майном, переданим йому виконавчим комітетом.
- 1.5. Місце знаходження управління: м. Тернопіль, бульвар Тараса Шевченка, 1.
- 1.6. Управління є юридичною особою, має самостійний баланс, реєстраційні рахунки в органах Державного казначейства, печатку із своїм найменуванням, інші необхідні штампи, бланки, реквізити.
- 1.7. Управління є головним розпорядником бюджетних коштів.

2. Завдання управління.

- 2.1. Здійснення у межах діючого законодавства України організаційно-функціональних повноважень з метою задоволення потреб та інтересів територіальної громади з питань сім'ї, молодіжної політики, захисту прав дітей.
- 2.2. Здійснення заходів, спрямованих на пропагування сімейних цінностей, підвищення рівня правової обізнаності, соціального і правового захисту сімей, надання в межах компетенції підприємствам, установам та організаціям, об'єднанням громадян та окремим громадянам методичну і практичну допомогу та консультації з питань запобігання насильству в сім'ї;
- 2.3. Підготовка пропозицій до проектів галузевих програм і планів поліпшення становища сім'ї, дітей і молоді, протидії торгівлі людьми, охорони дитинства, оздоровлення, відпочинку та дозвілля дітей і молоді, забезпечення їх виконання;
- 2.4. Здійснення виконання заходів щодо реалізації сімейної політики, створення умов для подолання сім'ями складних життєвих обставин, формування позитивної моделі сім'ї, здійснення соціальної підтримки сімей шляхом створення ефективної системи захисту населення через запровадження механізму комплексного надання сім'ям соціальних послуг;
- 2.5. Реалізація на території Тернопільської міської територіальної громади державної політики з питань захисту дітей, запобігання дитячій бездоглядності та безпритульності, вчинення дітьми правопорушень, розвиток сімейних форм виховання, захист прав та інтересів дітей-сиріт та

дітей, позбавлених батьківського піклування, тих, що опинилися в складних життєвих обставинах.

2.6.Виконання програм і здійснення заходів, спрямованих на забезпечення соціального та правового захисту сім'ї, дітей і молоді.

2.7.Співпраця з молодіжними, дитячими та іншими громадськими організаціями.

2.8.Облік та контроль за використанням комунального майна підпорядкованих установ управління.

2.9.Розроблення і здійснення самостійно або з іншими виконавчими органами міської ради, підприємствами, установами та організаціями усіх форм власності, громадськими організаціями заходів щодо захисту прав, свобод і законних інтересів дітей.

2.10.Координація зусиль підприємств, установ та організацій усіх форм власності у вирішенні питань соціального захисту дітей та організації роботи із запобігання дитячій бездоглядності та безпритульності.

2.11.Забезпечення додержання вимог законодавства щодо встановлення опіки та піклування над дітьми, їх усиновлення, влаштування в дитячі будинки сімейного типу, прийомні сім'ї.

2.12.Здійснення контролю за умовами утримання і виховання дітей у закладах для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, спеціальних установах і закладах соціального захисту для дітей усіх форм власності.

2.13.Надання підприємствам, установам та організаціям усіх форм власності, громадським організаціям, громадянам практичної та методичної допомоги, консультацій з питань соціального захисту дітей, запобігання вчиненню ними правопорушень.

2.14.Влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, під опіку, піклування, до дитячих будинків сімейного типу та прийомних сімей, сприяння усиновленню.

2.15.Визначення пріоритетних напрямів поліпшення на території Тернопільської міської територіальної громади становища дітей, їх соціального захисту, сприяння фізичного, духовного, інтелектуального розвитку.

3.Функції управління.

3.1.Подає пропозиції до проектів місцевих, галузевих та регіональних програм поліпшення становища сім'ї, дітей і молоді, відпочинку та дозвілля дітей і молоді, забезпечує її виконання.

3.2.Розробляє та подає на розгляд і затвердження міської ради проекти комплексних, цільових програм з питань сім'ї та молоді, захисту дітей з попереднім погодженням на постійній профільній комісії міської ради. Реалізовує та здійснює контроль за виконанням комплексних, цільових програм в межах повноважень управління.

3.3.Координує діяльність підпорядкованих установ, закладів та підприємств.

3.4.Визначає потребу у закладах відповідного спрямування та подає пропозиції до виконавчого комітету міської ради щодо удосконалення їх мережі відповідно до соціально-економічних і культурно-освітніх потреб громади.

3.5.Співпрацює з товариствами, асоціаціями, іншими громадськими організаціями, які діють у сфері сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, залучає їх до вирішення актуальних питань, розв'язання проблем сім'ї, дітей та молоді.

3.6.Здійснює коригувальні дії за результатами проведення в управлінні зовнішніх та внутрішніх аудитів.

- 3.7.Здійснює, відповідно до вимог законодавства, функції спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань координації дій щодо попередження насильства в сім'ї.
- 3.8.Здійснює розгляд пакету документів для подання в обласну державну адміністрацію щодо присвоєння почесного звання «Мати-героїня» та контролює його підготовку.
- 3.9.Видає посвідчення батьків багатодітної сім'ї та дитини з багатодітної сім'ї, їх дублікати.
- 3.10.Бере участь у виконанні загальнодержавних, комплексних та цільових програм з питань сім'ї, молодіжної політики, захисту дітей.
- 3.11.Забезпечує в межах своїх повноважень розроблення і здійснення заходів, спрямованих на розв'язання житлово-побутових та інших соціальних проблем молоді і молодих сімей, сприяє забезпеченню молоді з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування житлом.
- 3.12.Залучає громадськість до проведення роботи з сім'ями, дітьми і молоддю, здійснює підтримку та розвиток волонтерського руху.
- 3.13.Координує у межах своїх повноважень здійснення заходів, спрямованих на організацію оздоровлення, відпочинку та дозвілля дітей і молоді.
- 3.14.Організовує та бере участь у проведенні олімпіад, спартакіад, конкурсів, турнірів, виставок, фестивалів творчості, конференцій, форумів, інших заходів, спрямованих на підвищення культурно-освітнього рівня дітей і молоді.
- 3.15.Проводить інформаційно-роз'яснювальну роботу серед населення, в засобах масової інформації з питань, що належать до його повноважень.
- 3.16.Приймає та звільняє з посади керівників підпорядкованих управлінню комунальних позашкільних навчальних закладів, здійснює роботу пов'язану із заповненням, обліком і зберіганням їх трудових книжок та особових справ.
- 3.17.Забезпечує реалізацію державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей, які потребують особливої уваги та підтримки.
- 3.18.Видає довідки про те, що посвідчення багатодітної сім'ї не видавалося.
- 3.19.Готує проекти розпоряджень міського голови, рішень виконавчого комітету та міської ради з питань, що належать до повноважень управління.
- 3.20. Виконує роботу у сфері здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг.
- 3.21.Бере участь у підготовці документів щодо процедури надання в оренду майна комунальної власності Тернопільської міської територіальної громади згідно оголошення про намір та надання в безоплатне користування майна комунальної власності Тернопільської міської територіальної громади.
- 3.22.Здійснює контроль за додержанням умов договорів оренди, безоплатного користування та інших договорів, подає пропозиції щодо приведення у відповідність з чинним законодавством діючих договорів оренди.
- 3.23.Розробляє та здійснює на території Тернопільської міської територіальної громади заходи, спрямовані на поліпшення становища дітей, їх фізичного і духовного розвитку, запобігання дитячій бездоглядності та безпритульності, вчиненню ними правопорушень, організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування та дітей, що опинилися в складних життєвих обставинах.
- 3.24.Веде облік дітей, які залишились без батьківського піклування, дітей – сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, кандидатів в усиновлювачі, сімей потенційних опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків – вихователів та дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах.
- 3.25.Надає підприємствам, установам та організаціям усіх форм власності, громадським організаціям, громадянам у межах своїх повноважень

практичну, методичну та консультаційну допомогу у вирішенні питань щодо захисту дітей.

3.26.Оформляє документи на влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, під опіку, піклування, до прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу, сприяє усиновленню.

3.27.Забезпечує у межах своїх повноважень здійснення контролю за дотриманням законодавства щодо захисту прав та інтересів дітей, запобігання вчиненню ними правопорушень.

3.28.Організовує і проводить разом з іншими виконавчими органами міської ради, сектором ювенальної превенції відділу превенції патрульної поліції ТВП ГУНП України в Тернопільській області заходи щодо захисту дітей, виявлення причин, що зумовлюють дитячу бездоглядність та безпритульність, запобігання вчиненню дітьми правопорушень.

3.29.Розробляє цільові програми та подає пропозиції щодо бюджетних асигнувань на виконання програм і здійснення заходів щодо реалізації на території Тернопільської міської територіальної громади державної політики з питань соціального захисту дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування та дітей, що опинились в складних життєвих обставинах.

3.30.Надає потенційним усиновлювачам, опікунам, піклувальникам, батькам-вихователям, прийомним батькам інформацію про дітей, які перебувають на обліку в службі, видає направлення на відвідування закладів з метою налагодження психологічного контакту з дитиною.

3.31.Складає акти обстежень умов проживання дітей, потенційних опікунів, піклувальників, усиновлювачів, прийомних батьків та батьків-вихователів, готує опис майна дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

3.32.Готує звіт про стан виховання, утримання і розвитку дітей в прийомних сім'ях та дитячих будинках сімейного типу, усиновлених, тих, що перебувають під опікою та піклуванням, проводить перевірку умов проживання і виховання дітей, влаштованих у сімейні форми виховання відповідно до графіку.

3.33.Бере участь у процесі вибуття дітей із закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування та закладів соціального захисту для дітей у сім'ї усиновлювачів, опікунів, піклувальників, до дитячих будинків сімейного типу, прийомних сімей.

3.34.Готує та подає в установленому порядку статистичну звітність з питань діяльності.

3.35. Розглядає в установленому порядку звернення громадян.

3.36.Проводить інформаційно-роз'яснювальну роботу з питань, що належать до її повноважень через засоби масової інформації.

3.37.Розглядає звернення підприємств, установ, організацій усіх форм власності та надає письмовий дозвіл щодо звільнення працівників молодше 18 років.

3.38.Здійснює організаційне забезпечення діяльності комісії з питань захисту прав дитини при виконавчому комітеті Тернопільської міської ради.

3.39.Готує проекти рішень виконавчого комітету та висновки служби, органу опіки та піклування.

3.40.Здійснює інші функції, які впливають з покладених на неї завдань відповідно до законодавства.

3.41.Виконує інші функції згідно з покладеними на нього завданнями.

4. Права управління.

Для реалізації наданих повноважень управління має право:

4.1.Звертатись та одержувати у встановленому порядку від органів виконавчої влади, управлінь, підприємств, установ і організацій необхідну інформацію, документи і матеріали, необхідні для виконання покладених на нього завдань.

- 4.2.Залучати спеціалістів органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій (за погодженням з їх керівниками) для розгляду питань, що належать до його компетенції.
- 4.3.Скликати у встановленому порядку наради з питань, що належать до його повноважень.
- 4.4.Контролювати виконання власних наказів та порушувати питання про притягнення до відповідальності осіб, винних у невиконанні наказів.
- 4.5. Здійснювати власні та делеговані повноваження, які віднесені законом до його повноважень.
- 4.6.Отримувати повідомлення від підприємств, установ та організацій усіх форм власності, посадових осіб про вжиті заходи щодо захисту прав та інтересів дітей.
- 4.7.Отримувати в установленому порядку від виконавчих органів міської ради, підприємств, установ організацій усіх форм власності інформацію, документи та інші матеріали з питань, що належать до її повноважень, від місцевих органів державної статистики – статистичні дані.
- 4.8.Звертатись до керівників виконавчих органів міської ради, підприємств, установ та організацій усіх форм власності у разі порушення прав та інтересів дітей.
- 4.9.Порушувати питання про направлення до спеціальних установ, навчальних закладів усіх форм власності дітей, які опинились у складних життєвих обставинах, неодноразово самовільно залишали сім'ю та навчальні заклади.
- 4.10.Влаштовувати дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування у дитячі будинки сімейного типу, прийомні сім'ї, передавати під опіку, піклування та усиновлення.
- 4.11.Вести справи з опіки, піклування та усиновлення та справи дітей, які опинились у складних життєвих обставинах.
- 4.12. Перевіряти стан роботи із соціально-правового захисту дітей у закладах для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, стан виховної роботи з дітьми у навчальних закладах.
- 4.13.Брати участь у судових засіданнях щодо захисту порушених прав та інтересів дітей.
- 4.14.Запрошувати для бесід батьків або осіб, які їх замінюють, посадових осіб з метою з'ясування причин та умов, які призвели до порушення прав дітей, бездоглядності та безпритульності, вчинення правопорушень, вживати заходів до усунення таких причин.
- 4.15.Взаємодіяти з іншими виконавчими органами міської ради, підприємствами, установами та організаціями усіх форм власності, об'єднаннями громад та громадянами з питань соціально-правового захисту дітей.
- 4.16.Організовувати та проводити в установленому порядку наради, конференції, семінари з питань, що належать до його повноважень.
- 4.17.Визначати потребу в утворенні спеціальних установ і закладів соціального захисту для дітей.
- 4.18.Відвідувати дітей, які опинились у складних життєвих обставинах, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які перебувають на обліку служби, за місцем їх проживання, навчання, роботи, вживати заходів для соціального захисту дітей.

5. Керівництво управління.

- 5.1. Управління очолює начальник, який призначається і звільняється з посади міським головою відповідно до вимог чинного законодавства.

- 5.2. Начальник у межах своїх повноважень та на виконання завдань управління видає накази, які є обов'язковими для виконання всіма підпорядкованими структурами та посадовими особами.
- 5.3. Начальник управління здійснює керівництво управлінням, несе персональну відповідальність за виконання завдань управління.
- 5.4. Начальник управління відповідає за організаційне, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення управління.
- 5.5. Начальник управління діє без довіреності від імені управління, представляє його інтереси у відносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, політичними партіями та громадськими організаціями, підприємствами, установами, організаціями, громадянами та іншими особами.
- 5.6. Начальник розробляє структуру управління, затверджує посадові інструкції працівників управління, положення про структурні підрозділи управління, порушує питання про притягнення до дисциплінарної відповідальності працівників управління.
- 5.7. Начальник здійснює інші повноваження відповідно до Положення, а також завдань, покладених окремими рішеннями міської ради, виконавчого комітету, розпорядженнями міського голови. Аналізує виконання завдань та функцій, покладених на підрозділ, забезпечує дотримання вимог національного стандарту України ДСТУ ISO 9001:2015 системи управління якістю та вимог міжнародних стандартів.
- 5.8. Начальник управління несе персональну відповідальність за виконання покладених на управління завдань і здійснення своїх функціональних обов'язків, відповідність чинному законодавству проектів рішень міської ради, виконавчого комітету, розпоряджень міського голови та інших документів, які готуються або візуються з питань, що відносяться до повноважень управління.
- 5.9. Начальник управління звітує перед міською радою та виконавчим комітетом про роботу управління.
- 5.10. Начальник управління постійно підвищує свій кваліфікаційний рівень та проводить роботу, пов'язану із підвищення рівня професійних знань працівників.
- 5.11. Начальник управління не допускає в своїй діяльності порушення вимог антикорупційного законодавства.
- 5.12. Начальник управління здійснює прийом громадян з питань, що відносяться до повноважень управління згідно встановленого графіку.
- 5.13. Начальник управління має заступника/заступників, які призначаються та звільняються з посади міським головою.
- 5.14. Обов'язки начальника управління під час його відсутності виконує визначений заступник начальника управління.
- 5.15. Кваліфікаційні вимоги.
- 5.15.1. На посаду начальника може бути призначена особа, яка має вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра, спеціаліста, вільно володіє українською мовою. Стаж роботи за фахом на службі в органах місцевого самоврядування та державній службі на керівних посадах не менше 2-х років, або, виходячи із виконання виконавчим органом основних завдань та функцій, стаж роботи за фахом на керівних посадах в інших сферах управління не менше 3-х років.

6. Відповідальність.

- 6.1. Начальник та працівники, що вчинили правопорушення, несуть відповідальність згідно з чинним законодавством України.

7. Заключні положення.

7.1. Статус посадових осіб управління визначається Законами України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про службу в органах місцевого самоврядування».

7.2. Управління утримується за рахунок коштів бюджету громади. Структура управління визначається штатним розписом, який затверджується міським головою.

7.3. Ліквідація чи реорганізація управління здійснюється за рішенням Тернопільської міської ради в порядку, визначеному законодавством України.

7.4. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться у порядку, встановленому для його прийняття.

ТЕРНОПІЛЬСЬКА МІСЬКА РАДА

ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ

РІШЕННЯ

Про внесення змін до рішення виконавчого комітету від 25.03.2015р. №267 «Про утворення комісії з питань захисту прав дитини при виконавчому комітеті Тернопільської міської ради»

З метою забезпечення реалізації прав дитини на життя, охорону здоров'я, освіту, соціальний захист, сімейне виховання та всебічний розвиток, враховуючи рішення міської ради від 25.10.2019р. №7/39/127 «Про виконавчі органи ради», відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 24.09.2008р. №866 «Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини», керуючись Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», виконавчий комітет міської ради вирішив:

1. Внести зміни до Положення про комісію з питань захисту прав дитини, затвердженого додатком 1 до рішення виконавчого комітету від 25.03.2015р. №267 «Про утворення комісії з питань захисту прав дитини при виконавчому комітеті Тернопільської міської ради» та викласти його у новій редакції згідно з додатком 1 (додається).
2. Внести зміни до складу комісії з питань захисту прав дитини, затвердженого додатком 2 до рішення виконавчого комітету від 25.03.2015р. №267 «Про утворення комісії з питань захисту прав дитини при виконавчому комітеті Тернопільської міської ради» та викласти його у новій редакції згідно з додатком 2 (додається).
3. Контроль за виконанням рішення покласти на заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради Володимира Дідича.

Міський голова

Сергій НАДАЛ

СЕД АСКОД - Тернопільська міська рада
№ документа: 476
Дата реєстрації: 18.05.2022 00:00
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B040000005BB9280092A58800
Дійсний з: 24.09.2020 09:29:58
Дійсний до: 24.09.2022 09:29:58
Підписувач: Надал Сергій Віталійович
Мітка часу: 18.05.2022 12:15:56

Тернопільська міська
№ 476 від 18.05.2

ПОЛОЖЕННЯ
про комісію з питань захисту прав дитини

1. Комісія з питань захисту прав дитини (далі - комісія) є консультативно-дорадчим органом, що утворюється при виконавчому комітеті Тернопільської міської ради.

2. Комісія у своїй діяльності керується Конституцією України, Сімейним і Цивільним кодексами України, Законами України "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про охорону дитинства", "Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування", "Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей", "Про освіту", "Про соціальні послуги", "Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю", Конвенцією ООН про права дитини, указами Президента України та постановами Кабінету Міністрів України, іншими нормативно-правовими актами, а також цим Положенням.

3. Основним завданням комісії є сприяння забезпеченню реалізації прав дитини на життя, охорону здоров'я, освіту, соціальний захист, сімейне виховання та всебічний розвиток.

4. Комісія відповідно до покладених на неї завдань:

1) затверджує індивідуальний план соціального захисту дитини, яка перебуває у складних життєвих обставинах, дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування, який складається за формою, затвердженою Мінсоцполітики, членами міждисциплінарної команди із числа працівників виконавчих органів Тернопільської міської ради, зокрема управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, комунального закладу Тернопільської міської ради Тернопільський міський центр соціальних служб, Тернопільського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Тернопільській області, закладу освіти, закладу охорони здоров'я, забезпечує його перегляд та коригування;

2) розглядає питання щодо:

- подання управлінням сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей заяви та документів для реєстрації народження дитини, батьки якої невідомі;
- доцільності надання дозволу органом опіки та піклування бабі, діду, іншим родичам дитини забрати її з пологового будинку або іншого закладу охорони здоров'я, якщо цього не зробили батьки дитини;
- доцільності підготовки та подання до суду позову чи висновку органу опіки та піклування про позбавлення, поновлення батьківських прав, відібрання дитини у батьків без позбавлення батьківських прав;
- розв'язання спорів між батьками щодо визначення або зміни прізвища та імені дитини;
- розв'язання спорів між батьками щодо визначення місця проживання дитини;
- розв'язання спорів щодо участі одного з батьків у вихованні дитини та визначення способів такої участі;
- підтвердження місця проживання дитини для її тимчасового виїзду за межі України;
- доцільності побачення з дитиною матері, батька, які позбавлені батьківських прав;
- визначення форми влаштування дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування;
- доцільності встановлення, припинення опіки, піклування;

- стану утримання і виховання дітей у сім'ях опікунів, піклувальників, прийомних сім'ях, дитячих будинках сімейного типу та виконання покладених на них обов'язків;
- стану збереження майна, право власності на яке або право користування яким мають діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування;
- розгляду звернень дітей щодо неналежного виконання батьками, опікунами, піклувальниками обов'язків з виховання або щодо зловживання ними своїми правами;
- доцільності продовження строку перебування дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, у закладі охорони здоров'я, освіти, іншому закладі або установі, в яких проживають діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування;
- надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів;
- забезпечення реалізації прав дитини на життя, охорону здоров'я, освіти, соціальний захист, сімейне виховання та всебічний розвиток;

Управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей Тернопільської міської ради здійснює підготовку проектів рішень виконавчого комітету Тернопільської міської ради з вищезазначених питань та подає на розгляд виконавчого комітету Тернопільської міської ради.

3) розглядає підготовлені суб'єктами соціальної роботи із сім'ями, дітьми та молоддю матеріали про стан сім'ї, яка перебуває у складних життєвих обставинах, у тому числі сім'ї, в якій існує ризик відібрання дитини чи дитину вже відібрано у батьків без позбавлення їх батьківських прав, сім'ї, дитина з якої влаштовується до закладу інституційного догляду та виховання дітей на цілодобове перебування за заявою батьків і за результатами розгляду цих матеріалів подає уповноваженим суб'єктам рекомендації щодо:

- взяття під соціальний супровід сімей, в яких порушуються права дитини (завершення або продовження у разі потреби строку соціального супроводу);
- направлення (в разі потреби) батьків, які неналежно виконують батьківські обов'язки, для проходження індивідуальних корекційних програм до уповноважених суб'єктів, які відповідно до компетенції розробляють і виконують такі програми;

4) розглядає питання щодо обґрунтованості обставин, за яких відсутні можливості для здобуття дитиною повної загальної середньої освіти за місцем проживання (перебування), та приймає рішення про доцільність влаштування дитини до загальноосвітньої школи-інтернату I-III ступеня за заявою батьків із визначенням строку її перебування в школі-інтернаті.

Під час ухвалення рішення про доцільність влаштування дитини до загальноосвітньої школи-інтернату I-III ступеня враховується думка дитини у разі, коли вона досягла такого віку та рівня розвитку, що може її висловити.

5. Комісія має право:

- одержувати в установленому законодавством порядку необхідну для її діяльності інформацію від органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій;
- подавати пропозиції щодо вжиття заходів до посадових осіб у разі недотримання ними вимог законодавства про захист прав дітей, у тому числі дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування;
- утворювати робочі групи, залучати до їх роботи уповноважених суб'єктів, громадські об'єднання (за згодою) для підготовки пропозицій з питань, які розглядає комісія;

- залучати до розв'язання актуальних проблем дітей благодійні організації, громадські об'єднання, суб'єктів підприємницької діяльності (за згодою).

6. Комісію очолює заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради.

Організація діяльності комісії забезпечується управлінням сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей.

Начальник управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, заступник начальника управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей - начальник служби у справах дітей можуть виконувати повноваження заступника голови комісії.

7. До складу комісії на громадських засадах входять представники виконавчих органів Тернопільської міської ради, зокрема управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, управління освіти і науки, відділу квартирної обліку та нерухомості, управління правового забезпечення, комунального закладу Тернопільської міської ради Тернопільський міський центр соціальних служб, комунального некомерційного підприємства «Тернопільська міська дитяча комунальна лікарня», Тернопільського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Тернопільській області сектору судової роботи та міжнародної правової допомоги Південно-Західного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м.Івано-Франківськ).

8. Основною організаційною формою діяльності комісії є засідання, які проводяться в разі потреби, але не рідше ніж один раз на місяць.

Засідання комісії є правомочним, якщо на ньому присутні не менше як дві третини загальної кількості її членів.

До участі в засіданнях комісії обов'язково запрошуються повнолітні особи, стосовно яких приймається рішення або складається висновок органу опіки та піклування. Ці особи повинні бути повідомлені про час та місце проведення засідання.

У разі неявки таких осіб на засідання та неповідомлення про поважні причини відсутності рішення або висновок можуть бути прийняті без їх участі на наступному засіданні комісії, про час та місце проведення якого такі особи повинні бути попередженні письмово.

На засідання можуть запрошуватися представники підприємств, установ, організацій, а також громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають на території України на законних підставах, що беруть безпосередню участь у розв'язанні проблем конкретної дитини, з правом дорадчого голосу, дитина, якщо вона досягла такого віку та рівня розвитку, що може висловити свою думку.

9. Комісія відповідно до компетенції приймає рішення, організовує їх виконання, подає рекомендації органу опіки та піклування для прийняття відповідного рішення або підготовки висновку для подання його до суду.

10. Рішення або рекомендації комісії приймаються шляхом відкритого голосування простою більшістю голосів членів комісії, присутніх на засіданні. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос голови комісії.

11. Окрема думка члена комісії, який голосував проти прийняття рішення або рекомендацій, викладається у письмовій формі та додається до нього (них).

12. Голова, його заступники і члени комісії беруть участь у її роботі на громадських засадах.

Міський голова

Сергій НАДАЛ

ТЕРНОПІЛЬСЬКА МІСЬКА РАДА

ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ

РІШЕННЯ

Про внесення змін до рішення виконавчого комітету від 25.03.2015 року №267 «Про утворення комісії з питань захисту прав дитини при виконавчому комітеті Тернопільської міської ради»

З метою забезпечення реалізації прав дитини на життя, охорону здоров'я, освіти, соціальний захист, сімейне виховання та всебічний розвиток, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 24.09.2008 року №866 «Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини», керуючись Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», виконавчий комітет міської ради вирішив:

1. Внести зміни до складу комісії з питань захисту прав дитини, затвердженого додатком 2 до рішення виконавчого комітету від 25.03.2015 року №267 «Про утворення комісії з питань захисту прав дитини при виконавчому комітеті Тернопільської міської ради» та викласти його у новій редакції згідно з додатком (додається).
2. Контроль за виконанням рішення покласти на заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради Володимира Дідича.

Міський голова

Сергій НАДАЛ

СЕД АСКОД - Тернопільська міська рада
№ документа: 521
Дата реєстрації: 01.06.2022 00:00
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B040000005B59280092A58800
Дійсний з: 24.09.2020 09:29:58
Дійсний до: 24.09.2022 09:29:58
Підписувач: Надал Сергій Віталійович
Мітка часу: 01.06.2022 11:22:40

**Склад
комісії з питань захисту прав дитини**

1. Дідич Володимир Євгенович - заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради, голова комісії;
2. Білінська Христина Володимирівна - начальник управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, заступник голови комісії;
3. Мелех Ольга Романівна - заступник начальника управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей-начальник служби у справах дітей, заступник голови комісії;
4. Солтис Ольга Михайлівна - начальник відділу соціально-правового захисту дітей служби у справах дітей управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей;
5. Дунець Марія Борисівна - начальник відділу з питань опіки та піклування служби у справах дітей управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей, секретар комісії;
6. Басюрська Тетяна Григорівна - начальник відділу квартирного обліку та нерухомості;
7. Горбоніс Тетяна Володимирівна - директор комунального закладу Тернопільської міської ради Тернопільський міський центр соціальних служб;
8. Білик Наталія Олександрівна - міський педіатр комунального некомерційного підприємства «Тернопільська міська дитяча комунальна лікарня»;
9. Мулик Світлана Сергіївна - головний спеціаліст сектору судової роботи та міжнародної правової допомоги Південно-Західного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м.Івано-Франківськ);
10. Гірняк Ірина Ігорівна - завідувачка сектору у справах сім'ї управління сім'ї, молодіжної політики та захисту дітей;
11. Кульчицький Андрій - Ярославович - начальник сектору ювенальної превенції ВППП Тернопільського районного управління поліції Головного управління національної поліції в Тернопільській області;
12. Сум Ірина Михайлівна - заступник начальника управління освіти і науки-начальник відділу дошкільної, середньої та позашкільної освіти;
13. Ярош Олег Петрович - начальник відділу правової експертизи проектів документів управління правового забезпечення.

Міський голова

Сергій НАДАЛ

СЕД АСКОД - Тернопільська міська рада
№ документа 521
Дата реєстрації: 01.06.2022 00:00
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B040000005BB9280092A58800
Дійсний з: 24.09.2020 09:29:58
Дійсний до: 24.09.2022 09:29:58
Підписувач: Надал Сергій Віталійович
Мітка часу: 01.06.2022 11:22:40

